

Uchwała Nr .....
Rady Miejskiej w Urzędowie
z dnia .....

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Urzędów
na lata 2021-2030

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U z 2021 r. poz. 1372 ze zm.) oraz art. 16b i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), Rada Miejska w Urzędowie uchwała co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Urzędów na lata 2021-2030 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Urzędowa.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Urzędowie

Kazimierz Jagiello

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY URZĘDÓW NA LATA 2021-2030

GMINA URZĘDÓW
OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W URZĘDOWIE

2021

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. PODSTAWY PRAWNE	5
1.1 USTAWY	5
1.2 DOKUMENTY STRATEGICZNE	6
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY URZĘDÓW	11
2.1 POŁOŻENIE GMINY	11
2.2 SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	13
2.3 GOSPODARKA	20
2.4 SYTUACJA NA RYNKU PRACY	22
2.5 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	24
2.6 ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	28
3. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	29
3.1 DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W URZĘDOWIE	29
3.2 CHARAKTERYSTYKA GRUP OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ	38
3.3 IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	40
3.4 PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ	46
4. ANALIZA SWOT	47
5. ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE	51
5.1 MISJA	51
5.2 WIZJA	51
5.3 CEL GŁÓWNY	51
5.4 CELE SZCZEGÓŁOWE	52
5.5 KIERUNKI DZIAŁAŃ	53
6. OPIS SPOSOBU REALIZACJI STRATEGII	67
7. MONITORING, WDRAŻANIE I EWALUACJA STRATEGII	68
8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII	71

WSTĘP

Obowiązek przygotowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z zapisów ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., która określa przygotowanie powyższej strategii jako zadanie własne gminy.

Zgodnie z Ustawą strategia powinna zawierać następujące zagadnienia:

- diagnozę sytuacji społecznej;
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- określenie:
  - a. celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b. kierunków niezbędnych działań,
  - c. sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - d. wskaźników realizacji działań¹.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Urzędów na lata 2021-2030 jest średniookresowym dokumentem planistycznym, który znajduje odzwierciedlenie w Strategii Rozwoju Gminy. Wcześniejszy dokument strategiczny *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Urzędów na lata 2016-2020* przestał obowiązywać, stąd też nastąpiła konieczność przystąpienia do prac nad kolejnym dokumentem, którego treść wynika zarówno z doświadczeń z realizacji poprzedniej Strategii, jak również uwzględnia nowe wyzwania i zmiany społeczne i legislacyjne. Horyzont czasowy dokumentu został wyznaczony na lata 2021-2030, co odpowiada okresowi, na jaki zostały opracowane najważniejsze dokumenty strategiczne na poziomie krajowym, z którymi niniejsza Strategia zachowuje spójność.

---

¹ Art. 16b Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.)

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji zadań. Wprowadzenie procedur monitoringu i ewaluacji pozwoli na wprowadzenie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków i potrzeb społecznych.

Niniejszy dokument składa się z następujących części: rozdziału dotyczącego podstawy prawnej opracowania strategii, części diagnostycznej, zawierającej charakterystykę gminy oraz identyfikację najważniejszych problemów społecznych gminy i jej zasobów, analizy strategicznej gminy, zawierającej silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, części programowej zawierającej cele strategiczne i podporządkowane im kierunki działań, a także opisu monitorowania, wdrażania i ewaluacji Strategii oraz źródeł finansowania.

Prace nad dokumentem odbywały się w okresie obowiązywania stanu epidemii Covid-19, co znacznie ograniczyło możliwości współpracy pomiędzy instytucjami, organizacji spotkań roboczych, warsztatów oraz spotkań otwartych z mieszkańcami.

Bazę do opracowania diagnozy społecznej zawartej w strategii stanowiły dokumenty zastane w postaci materiałów i analiz statystycznych gromadzonych przez Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej oraz inne instytucje z terenu gminy. Ponadto wykorzystano dane statystyczne udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny na portalach Bank Danych Lokalnych oraz Strateg. Na każdym etapie prac nad strategią, propozycje jej zapisów były konsultowane z poszczególnymi interesariuszami.

W ramach działań angażujących mieszkańców gminy została przeprowadzona ankieta dotycząca problemów społecznych w gminie Urzędów, w której wzięło udział łącznie 105 mieszkańców gminy, w tym 65 kobiet oraz 40 mężczyzn.

Ankieta została przeprowadzona w okresie X-XII 2021 r. za pomocą badania CAWI (wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy stron www), w ramach którego udostępniono link do ankiety na stronie internetowej gminy. Wyniki ankiety stanowiły istotny element diagnozy problemów społecznych oraz analizy strategicznej.

Ze względu na ograniczenia związane z trwającą pandemią, nie było możliwe przeprowadzenie otwartych spotkań konsultacyjnych lub warsztatowych z mieszkańcami. Bardzo trudna sytuacja epidemiczna ograniczyła również możliwości dotarcia do ankietowanych w ramach ankiety.

W ramach prac nad Strategią przeprowadzono 2 spotkania robocze z udziałem przedstawicieli OPS, Urzędu Miejskiego, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji, z udziałem moderatora zewnętrznego.

1. dn. 24 października 2021 r. – spotkanie poświęcone omówieniu najważniejszych problemów społecznych w gminie oraz analizie SWOT.
2. dn. 28 grudnia 2021 r. – spotkanie konsultacyjne poświęcone omówieniu proponowanych celów strategicznych oraz kierunków działania w ramach strategii.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów z zakresu polityki społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, a zwłaszcza organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej.

---

1. PODSTAWY PRAWNE

1.1 Ustawy

Niniejsza Strategia jako wieloletni dokument programowy, jest spójna z innymi programami dziedzinowymi obowiązującymi na szczeblu gminnym oraz dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym, krajowym i europejskim.

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
4. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom upoważnionym do alimentów.
5. Ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
8. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
9. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.
10. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
11. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych.
12. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego.
13. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
14. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
15. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
16. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.
17. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny.

1.2 Dokumenty strategiczne

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Dokument określający główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Strategia powstawała w latach 2011-2012. Uwzględnia uwarunkowania wynikające ze zdarzeń i zmian w otoczeniu społecznym, politycznym i gospodarczym Polski w tym okresie. Opiera się również na diagnozie sytuacji wewnętrznej, przedstawionej w raporcie Polska 2030. Wyzwania rozwojowe z 2009 roku, w stosunku do diagnozy z lat 2008 –2009 uzupełnione zostały o elementy, które wiążą się z trwającym na świecie i w Europie kryzysem finansowym i spowolnieniem gospodarczym. Głównym celem określonym w dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami

jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Z diagnozy przedstawionej w 2009 r. wynika, że rozwój Polski powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie.

Do każdego z obszarów przedstawiono również kierunki interwencji, czyli działań do podjęcia w perspektywie do 2030 r. służących osiągnięciu celu głównego Strategii.

I. Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki (modernizacja):

1.1 Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna.

1.2 Polska Cyfrowa.

1.3 Kapitał ludzki.

1.4 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.

II. Równoważenie potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzja):

2.1 Rozwój regionalny.

2.2 Transport.

III. Efektywność i sprawność państwa (efektywność):

3.1 Kapitał społeczny.

3.2 Sprawne państwo.

Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 roku, jest kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji Strategii w perspektywie długookresowej dla obywateli będzie wzrost ich dochodów oraz poprawa jakości życia, rozumiana jako stworzenie przyjaznych warunków bytowych, przede wszystkim dla rodzin; zapewnienie odpowiedniej jakości edukacji i szkoleń, podwyższających kwalifikacje i kompetencje obywateli; wzrost zatrudnienia i lepsze jakościowo miejsca pracy; poprawa dostępu do infrastruktury; zapewnienie

odpowiedniej opieki medycznej, poprawiającej zdrowotność obywateli; satysfakcjonującego stanu środowiska oraz poczucia bezpieczeństwa.

Najważniejsze efekty długookresowe dla gospodarki to przede wszystkim zmiana struktury PKB Polski w wyniku zwiększenia roli innowacji w jego tworzeniu. Przyczyni się to do szybszej konwergencji dochodów Polaków do poziomu średniej Unii Europejskiej. W sferze instytucjonalnej efektem realizacji Strategii będzie państwo bardziej przyjazne dla obywateli i przedsiębiorców, co będzie przejawiało się w poprawie jakości funkcjonowania jego organów i poszczególnych instytucji służących rozwojowi. W sferze społecznej efekty realizacji Strategii to ograniczenie wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz wszelkiego rodzaju nierówności społecznych, a także budowa silnego kapitału społecznego i zwiększenie jego roli w rozwoju.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Do wyzwań tych należy uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do życia, rozwijania wiedzy i podejmowania pracy, a w konsekwencji lokowania inwestycji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Rozwój kapitału ludzkiego i spójności społecznej przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki. Celem głównym strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Strategia wyznacza cztery cele szczegółowe do realizacji, których osiągnięcie powinno przyczynić się do rozwiązania najważniejszych problemów, których doświadcza polska gospodarka i polskie społeczeństwo, tj. niedostatecznych kompetencji, niewystarczającej opieki zdrowotnej, problemów demograficznych oraz ubóstwa.

Ze względu na realizację działań w obszarze polityki społecznej, najistotniejsze są cele:

Cel 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.

Cel 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego do 2030 roku (SRKS 2030)

SRKS 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym zorientowanym na wykorzystanie potencjału społeczeństwa obywatelskiego. SRKS 2030 jest jedną z dziewięciu strategii zintegrowanych realizujących Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), rozwijając określone w niej postanowienia. Jej głównym celem jest poprawa jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, poprzez wdrażanie działań w trzech zasadniczych obszarach: Współdziałanie, Kultura oraz Kreatywność. SRKS 2030 wspiera realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym; poziomie unijnym, szczególnie w kontekście priorytetów ujętych w dokumentach programowych UE (Europa 2020) oraz na poziomie ONZ, głównie w kontekście celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030. SRKS 2030 stanowi kontynuację i aktualizację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, obowiązującej w latach 2013 – 2020. SRKS 2030 opiera się na trzech obszarach tematycznych, dla których zostały sformułowane wyzwania znajdujące odzwierciedlenie w trzech celach szczegółowych:

Cel 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne

Cel 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich

Cel 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne.

Do pełnej realizacji wszystkich celów niezbędne jest współdziałanie różnych podmiotów aktywnych w sferze społecznej – podmiotów publicznych, organizacji społecznych, administracji samorządowej czy podmiotów prywatnych.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do roku 2023. Ekonomia społeczna i solidarna.

Program wyznacza kluczowe kierunki polityki publicznej na rzecz ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych.

Cel główny KPRES został sformułowany następująco:

Do roku 2023 podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług użyteczności publicznej i realizatorami zadań z zakresu rozwoju lokalnego.

Wśród 4 celów szczegółowych KPRES, szczególne znaczenie dla realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych ma cel szczegółowy nr 1:

Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.

Program Rządowy Dostępność Plus 2018-2025

Program Dostępność Plus jest programem rządowym ukierunkowanym na zapewnienie skoordynowanych, wieloaspektowych i systemowych działań w celu podniesienia jakości i zapewnienia niezależności życia osób o szczególnych potrzebach, w tym osób starszych i osób z trwałymi lub czasowymi trudnościami w zakresie mobilności lub percepcji. W programie przewidziano do realizacji projekty ujęte w ramach 44 działań przypisanych do 8 obszarów interwencji: architektura, transport, edukacja, służba zdrowia, cyfryzacja, usługi, konkurencyjność i koordynacja. Realizowane projekty finansowane są z różnych źródeł: funduszy UE i EOG, ze środków JST, Budżetu Państwa, funduszy celowych (PFRON) oraz ze środków prywatnych. Realizacja założeń programu przewidziana jest na lata 2018 - 2025.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030

Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030 jest dokumentem samorządu województwa ukierunkowanym na realizację polityki rozwoju województwa w zakresie wspierania i prowadzenie działań na rzecz integracji społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Ma charakter dokumentu regionalnego. Taka relacja pozwala na przygotowanie na poziomie gmin i powiatów wielu dokumentów strategicznych i projektów, które umożliwią będą aplikowanie przez podmioty

społeczne i samorządowe o różne formy wsparcia, w tym finansowe, na realizację lokalnych inicjatyw z zakresu włączenia społecznego.

W wyniku tych prac zostały zdefiniowane dla Województwa Lubelskiego następujące obszary strategiczne polityki społecznej:

1. Bezrobocie i bierność zawodowa. Ubóstwo i dziedziczenie biedy.
2. Starzejące się społeczeństwo.
3. Wsparcie dziecka i rodziny.
4. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami.
5. Zdrowie psychiczne.
6. Rozwój społeczności lokalnej.
7. Ekonomia społeczna i solidarna.

Celem głównym Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021–2030 jest wspieranie działań i rozwój instytucji służących zabezpieczeniu podstawowych potrzeb mieszkańców województwa lubelskiego, a także integracja społeczeństwa regionu poprzez wzmocnienie aktywności mieszkańców i współdziałanie instytucji publicznych, gospodarczych oraz organizacji pozarządowych.

---

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY URZĘDÓW

2.1 Położenie gminy

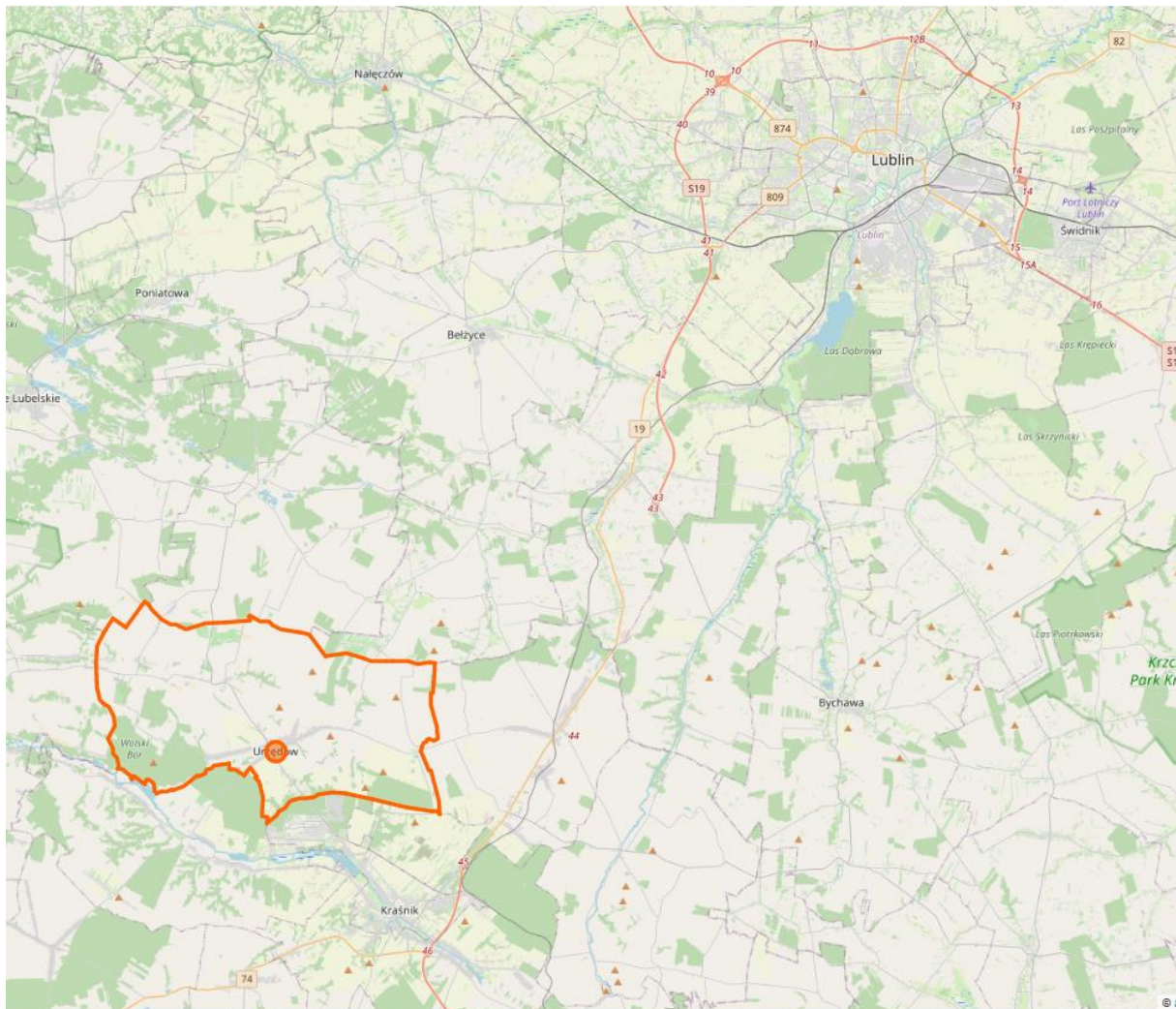
Gmina Urzędów jest położona w południowo-zachodniej części województwa lubelskiego, w powiecie kraśnickim. Jest gminą miejsko-wiejską, której centrum stanowi miasto Urzędów.

Przez gminę przebiega droga wojewódzka nr 833, prowadząca z Kraśnika do Chodła.

Urzędów jest położony w niedalekiej odległości:

- od Lublina – 49 km,
- od Kraśnika - 10 km,
- a od Opoła Lubelskiego - 28 km.

Rysunek 1. Położenie gminy Urzędów.

Źródło: www.openstreetmap.org.

Gmina Urzędów graniczy z gminami: Wilkołaz, Kraśnik, Dzierzkowice (powiat kraśnicki), Borzechów (powiat lubelski), Józefów, Opole Lubelskie oraz Chodel (powiat opolski). Gmina zajmuje powierzchnię 11.906 ha i jest jedną z największych gmin w powiecie kraśnickim. Podzielona jest na 22 sołectwa.

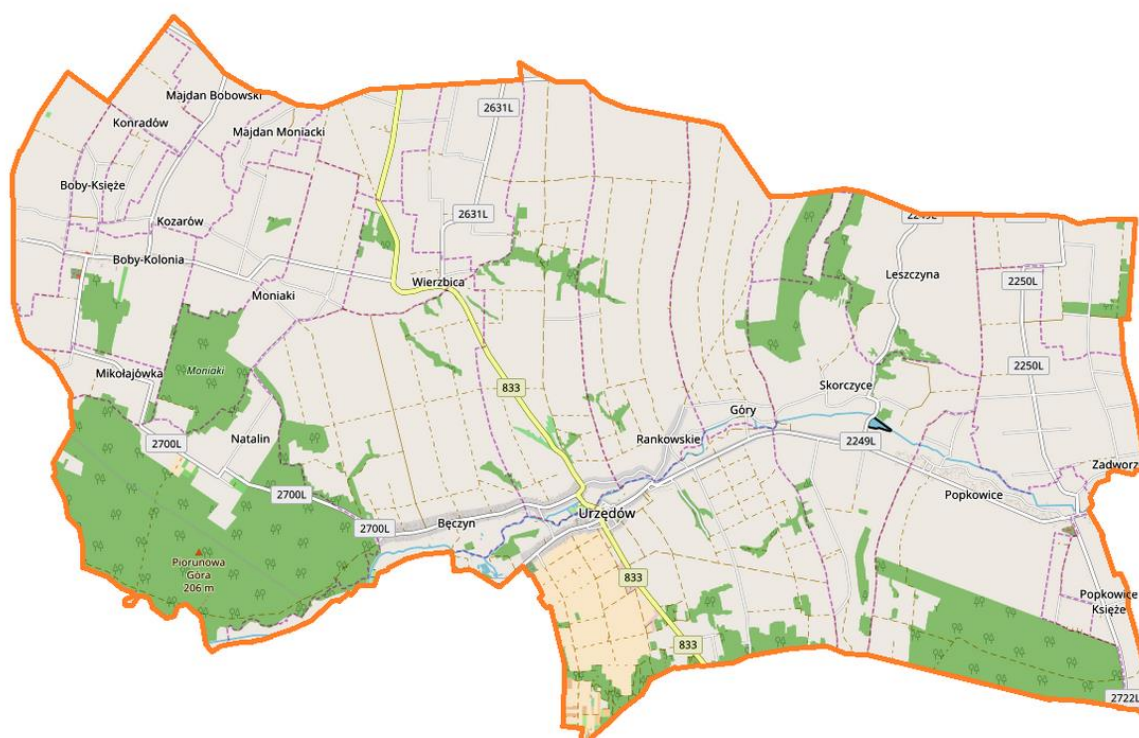
Liczba mieszkańców na koniec 2020 r. wynosiła 8 453 mieszkańców. Gęstość zaludnienia wynosi 71 osób na 1 km².

Obszar gminy jest lekko rozciągnięty w kierunku wschód-zachód. Gmina ma charakter typowo rolniczy. Główną specjalizacją w rolnictwie jest uprawa owoców miękkich.

Na terenie gminy Urzędów występują złoża piasku i gliny. Korzystne uwarunkowania środowiskowe powodują, iż poza produkcją rolną możliwy jest rozwój agroturystyki.

Rysunek 2. Mapa gminy Urzędów.

Źródło:

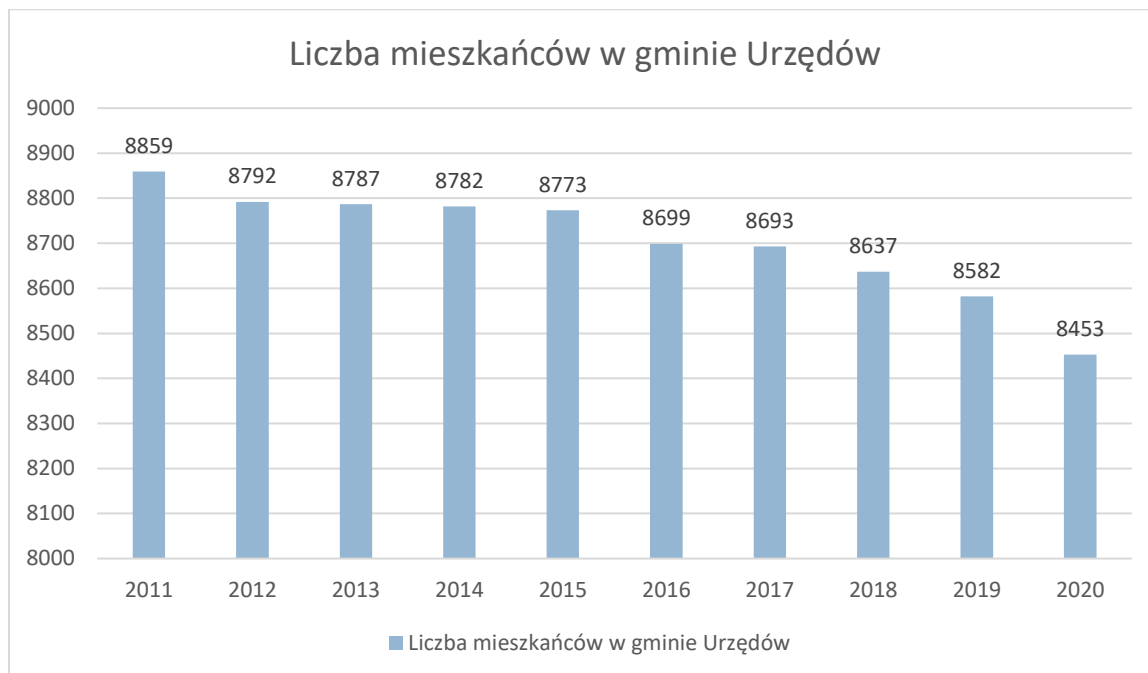
[https://pl.wikipedia.org/wiki/Urzed%C4%99d%C3%B3w_\(gmina\)#/media/Plik:Urzed%C4%99d%C3%B3w_\(gmina\)_location_map.png](https://pl.wikipedia.org/wiki/Urzed%C4%99d%C3%B3w_(gmina)#/media/Plik:Urzed%C4%99d%C3%B3w_(gmina)_location_map.png)

2.2 Sytuacja demograficzna

Liczba mieszkańców

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2020 roku ludność faktycznie zamieszkałą gminę Urzędów wynosiła 8 453 osób. Na podstawie analizy danych na temat ludności z lat 2011-2020 można zauważyć, że ich liczba w gminie ulegała ciągłemu i systematycznemu zmniejszaniu. W skali 10 lat w gminie ubyło 406 mieszkańców, co stanowi około 4,5 % ludności.

Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2011-2020.

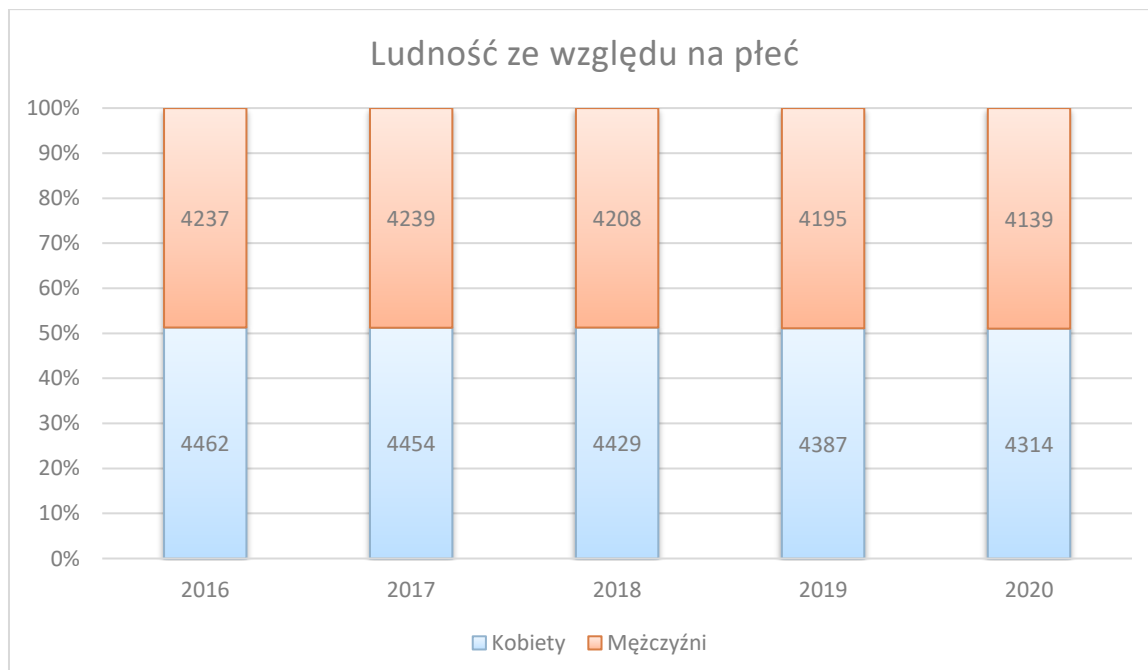

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Portalu Strateg GUS.

Współczynnik feminizacji

Z analizy danych za lata 2016-2020 wynika, że w badanym okresie utrzymywała się nieznaczna przewaga kobiet.

Wykres 2. Liczba ludności w gminie Urzędów ze względu na płeć.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Na dzień 31.12.2020 r. gminę Urzędów zamieszkiwało 4 139 mężczyzn oraz 4 314 kobiet, które stanowiły 51,04% ogółu mieszkańców gminy. W przeliczeniu na 100 mężczyzn wskaźnik feminizacji wynosił 104. Współczynnik feminizacji w gminie, powiecie, województwie i kraju obrazuje poniższa tabela.

Tabela 1. Porównanie współczynnika feminizacji w roku 2020.

	Liczba kobiet na 100 mężczyzn
gmina Urzędów	104
powiat kraśnicki	106
województwo lubelskie	106
Polska	107

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Współczynnik feminizacji w gminie Urzędów jest niższy zarówno od średniej wojewódzkiej jak i krajowej oraz niższy od wartości dla powiatu kraśnickiego.

Ruch naturalny

Z analiz z lat 2016-2020 wynika, że liczba mieszkańców stale się zmniejszała. Bezpośredni wpływ na ten proces miało przede wszystkim ujemny przyrost naturalny a także ujemne saldo migracji.

Zarówno liczba zgonów, a także liczba urodzeń żywych ulegały w badanym okresie pewnym wahaniom, jednak negatywnym zjawiskiem jest niewątpliwie fakt, że przez cały badany okres utrzymywała się wyraźna przewaga liczby zgonów nad liczbą urodzeń żywych, co wskazuje na utrzymujący się ujemny przyrost naturalny. Można zaobserwować również spadek liczby zawieranych małżeństw na 1000 ludności.

Tabela 2. Ruch naturalny w gminie Urzędów w latach 2016-2020.

Rok	Małżeństwa na 1000 ludności	Liczba urodzeń żywych na 1000 ludności	Liczba zgonów na 1000 ludności
2016	5,1	6,98	14,07
2017	5,3	9,00	13,50
2018	3,6	7,62	11,89
2019	5,9	7,68	13,84
2020	2,6	7,01	13,79

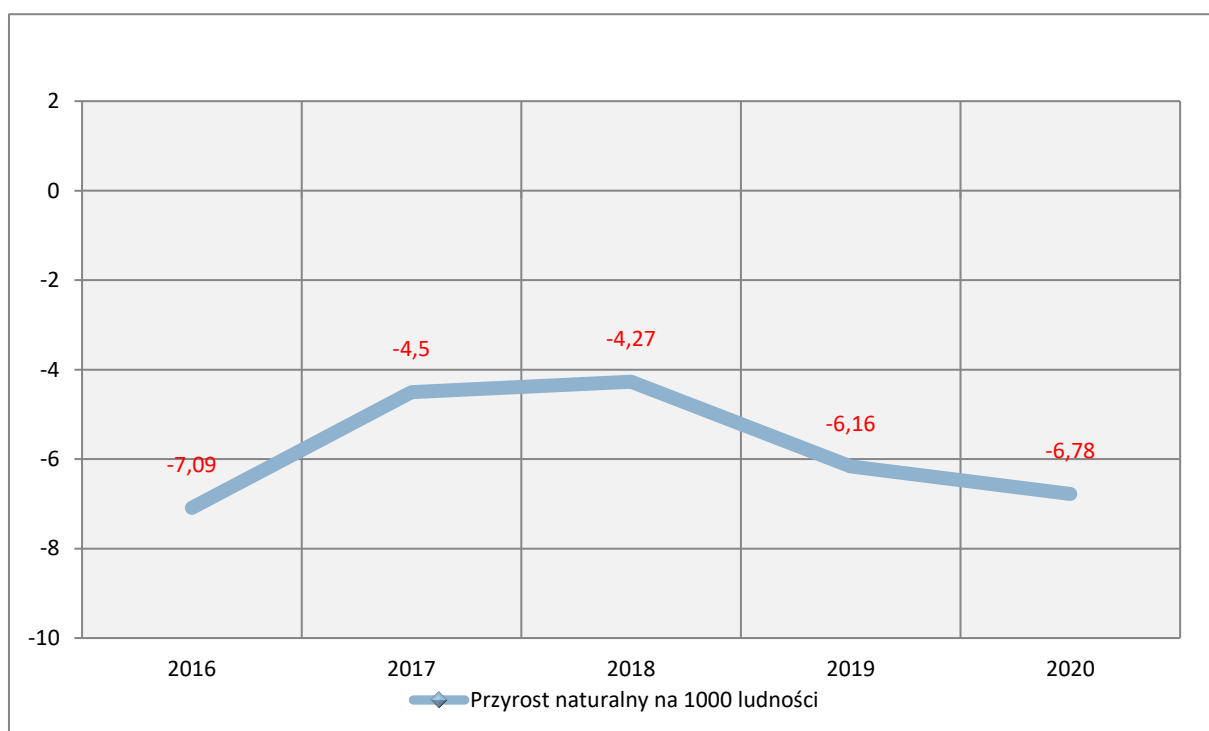
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Przyrost naturalny

Przyrost naturalny w gminie Urzędów przez cały badany okres 2016-2020 r. był ujemny. Największy spadek (o 7,09%) zanotowano w roku 2016. Z poniższego wykresu wynika, że można zaobserwować systematyczny trend negatywny. Jeśli taka tendencja utrzyma się w kolejnych latach, może spowodować stale pogłębiający się ujemny przyrost naturalny, co może mieć negatywny wpływ na sytuację demograficzną, gospodarczą i społeczną w gminie.

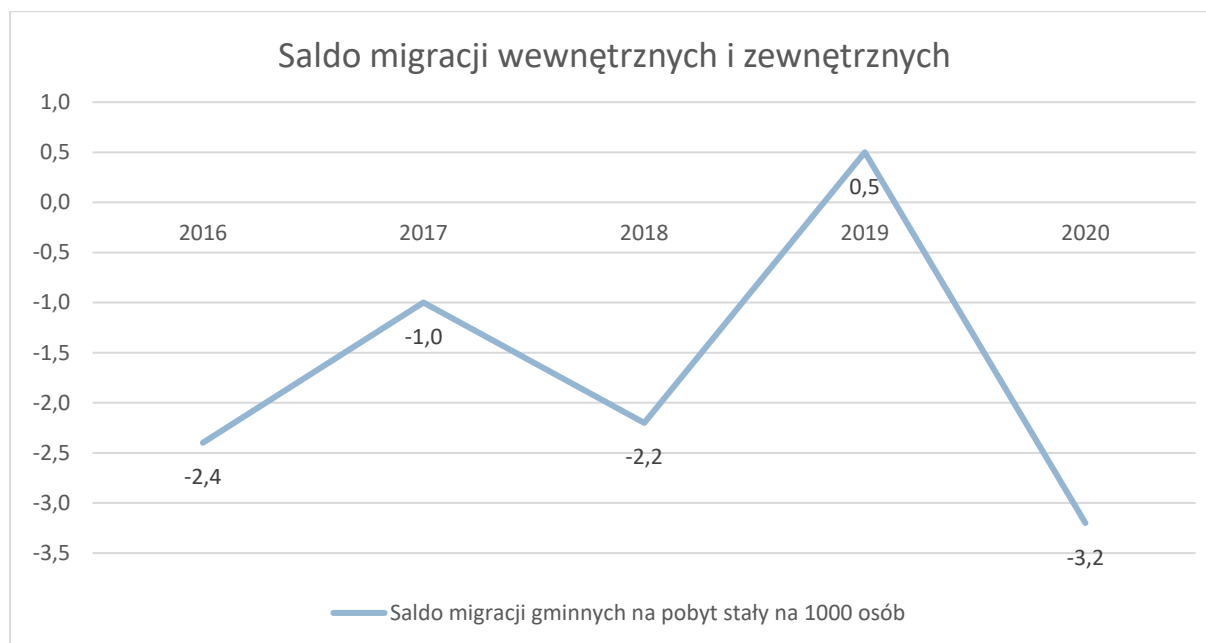
Wykres 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Urzędów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Migracje

Istotny wpływ na liczbę ludności w latach 2016-2020 w gminie Urzędów miała także różnica między napływem a odpływem mieszkańców w danym roku. W tym przypadku dane przedstawiające saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych ulegało pewnym wahaniom, pomiędzy 0,5 w 2019 roku a -3,2 w roku 2020. Analiza danych z tego okresu wskazuje, że migracje (na pobyt stały) stanowiły jeden z czynników wpływających na zanotowany spadek liczby ludności.

Wykres 4. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w gminie Urzędów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych portalu Strateg GUS.

Struktura wiekowa mieszkańców

Ważna dla przyszłej kondycji demograficznej jest struktura wiekowa mieszkańców. Duża liczba osób w wieku przedprodukcyjnym jest jednym z warunków rozwoju gminy w przyszłości. Z danych GUS wynika, że w roku 2020 udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym wynosił odpowiednio: 16,6%, 61,0% oraz 22,3%.

Tabela 3. Struktura wiekowa mieszkańców gminy Urzędów w roku 2020.

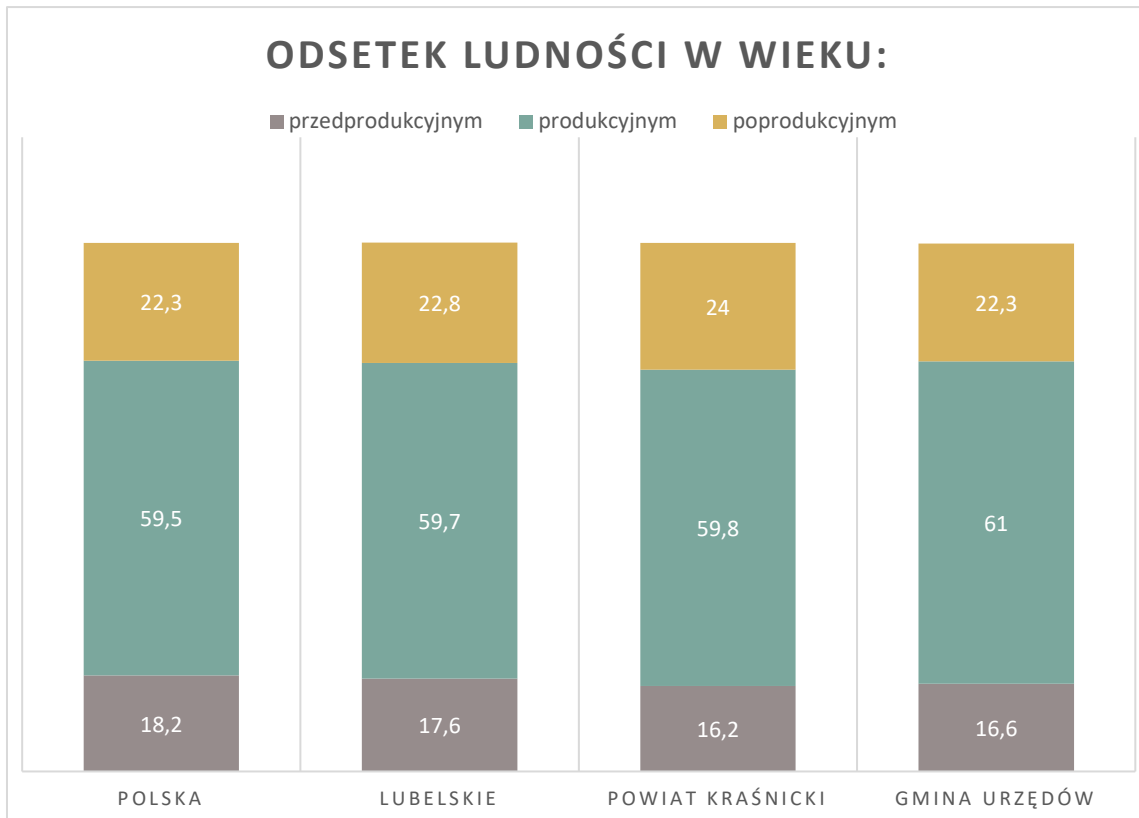
Ludność w wieku	Udział % w ogólnej liczbie mieszkańców
przedprodukcyjnym	16,6%
produkcyjnym	61,0%
poprodukcyjnym	22,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Liczba ludności w podziale według ekonomicznych grup wieku jest bardziej korzystna od podobnego zestawienia w powiecie kraśnickim oraz w porównaniu z danymi dla województwa lubelskiego oraz kraju. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w powiecie wynosił 16,2%, w województwie 17,6%, a w kraju

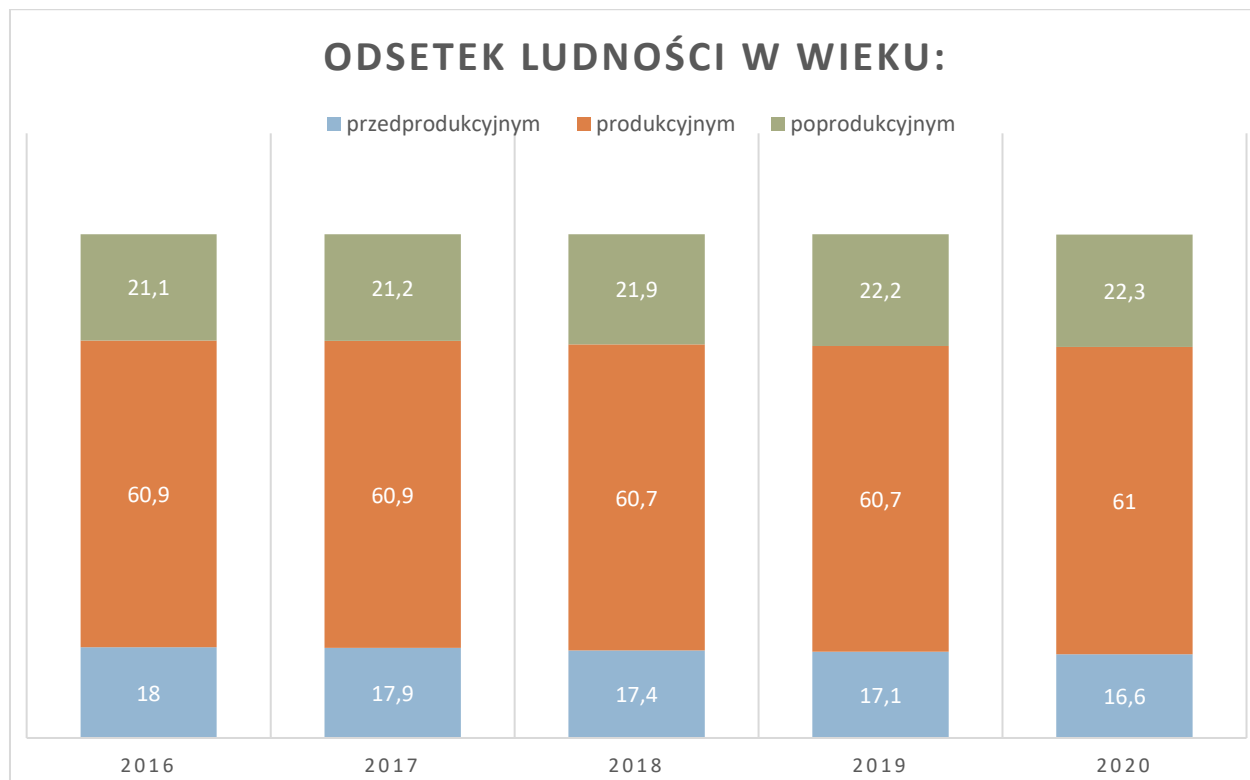
18,2%. Udział osób w wieku produkcyjnym w powiecie kraśnickim wynosił 59,8%, w województwie lubelskim 59,7%, a w kraju 59,5%. W przypadku ludności w wieku poprodukcyjnym odsetek ten wynosił – odpowiednio 24% dla powiatu, 22,8% dla województwa oraz 22,3% dla kraju.

Wykres 5. Procentowa struktura ludności w podziale na główne grupy wiekowe w roku 2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

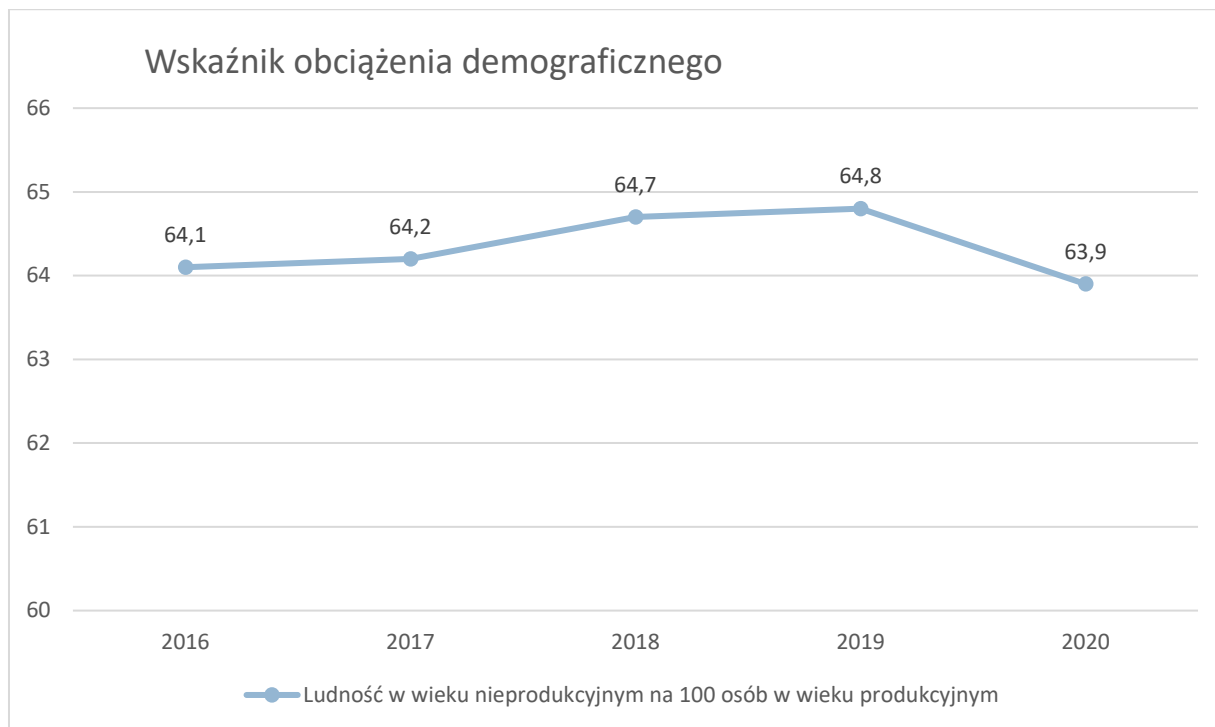
Porównanie liczby osób w wieku produkcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w ujęciu czasowym jest jednym z najważniejszych czynników pozwalających oszacować przyszły potencjał gospodarczy terenu, a dzięki temu przewidzieć ewentualne problemy społeczne związane z sytuacją ekonomiczną. Wysoki udział osób w wieku produkcyjnym świadczy o dużych możliwościach w zakresie zatrudnienia.

Wykres 6. Struktura wiekowa ludności w latach 2016-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Analiza przedstawionych danych wskazuje na pogłębianie się niekorzystnego trendu wskazującego na stałe zwiększanie grupy osób w wieku poprodukcyjnym, a także na malejącą liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Liczba osób w wieku produkcyjnym pozostała na stosunkowo podobnym poziomie. W kolejnych latach należy się spodziewać natomiast zmniejszania się grupy osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Z powyższych danych można wywnioskować, że struktura wiekowa mieszkańców gminy w coraz większym stopniu będzie niekorzystnie się odbijać także na sytuacji gospodarczej.

Po zsumowaniu liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym (tzw. osoby w wieku nieprodukcyjnym) oraz porównaniu ich z liczbą w wieku produkcyjnym otrzymamy tzw. wskaźnik obciążenia demograficznego. Wskazuje on liczbę osób, które znajdują się „na utrzymaniu” osób będących w szczycie aktywności gospodarczej. W 2020 roku wskaźnik wynosił 63,9 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 7. Wskaźnik obciążenia demograficznego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Ze względu na niekorzystne czynniki demograficzne (przede wszystkim niski przyrost naturalny), w okresie obowiązywania niniejszej Strategii można spodziewać się dalszego pogłębiania tego trendu i dalszego zwiększenia obciążenia demograficznego, co będzie wpływać negatywnie na sytuację gospodarczą w gminie oraz na sytuację materialną mieszkańców.

2.3 Gospodarka

Z Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2010 r. (najnowsze dostępne dane) wynika, że na terenie gminy istniały 1 824 rolne gospodarstwa domowe, z czego 99% utrzymywało się z działalności rolniczej.

W latach 2015–2020 liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON wzrosła z poziomu 416 do 507, wykazując tym samym tempo wzrostu na poziomie 22%. Biorąc pod uwagę strukturę własności zdecydowanie dominowały przedsiębiorstwa z sektora prywatnego.

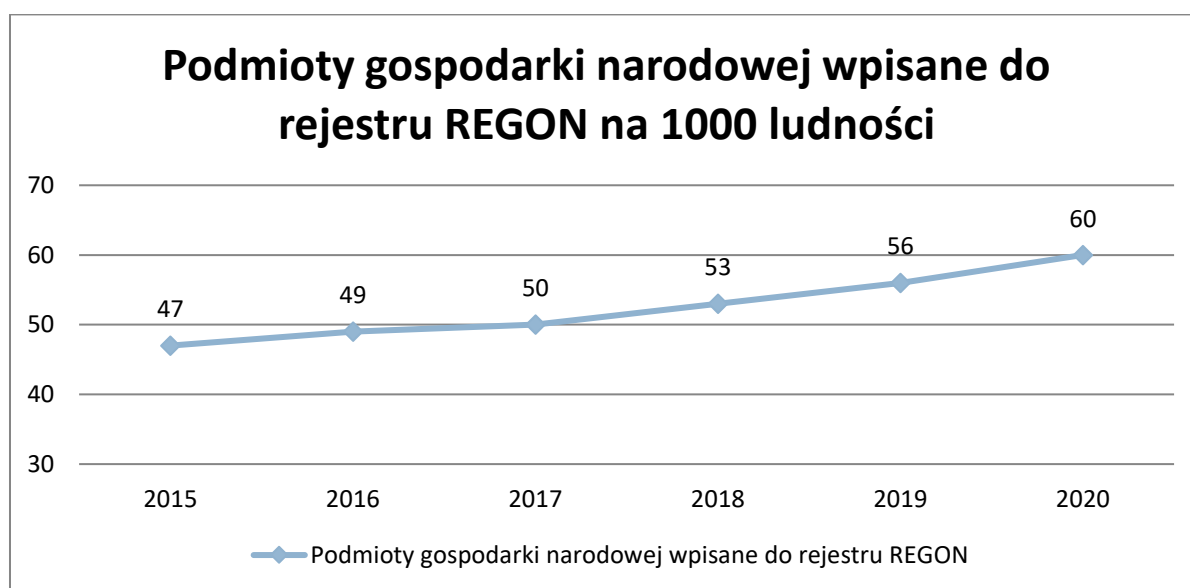
Analiza struktury sektora przedsiębiorstw pod względem klas wielkości pokazuje, że dominującą grupą przedsiębiorstw w latach 2015–2020 były mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników, które w 2020 r. stanowiły 96% wszystkich przedsiębiorstw. Należy przy tym zauważyć, że ich liczba wzrastała z roku na rok i w 2020 r. była o 23% większa niż w 2015 r.

Struktura branż gospodarki na terenie gminy wykazuje dominację firm prowadzących działalność inną niż rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo czy przemysł i budownictwo. Spośród 507 przedsiębiorstw zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2020 r., tylko 14 zajmowało się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem bądź rybactwem, 159 przedsiębiorstw funkcjonowało w branży przemysł i budownictwo, zaś pozostałą działalnością zajmowały się 334 podmioty.

Analiza zmian w liczbie podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON pokazuje, że we wszystkich analizowanych latach liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych z rejestru. W 2020 r. na terenie gminy zarejestrowano 48 nowych przedsiębiorstw – o 13 więcej niż w 2015 r. – a wyrejestrowano 15 podmioty (o 15 mniej niż w 2015 r.).

Wskaźnik podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności w gminie w latach 2015–2020 wzrastał i w 2020 r. wyniósł 60. Wzrosła również wartość wskaźnika podmiotów na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz wartość wskaźnika osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 000 ludności.

Wykres 8. Liczba podmiotów gospodarki na 1000 ludności.

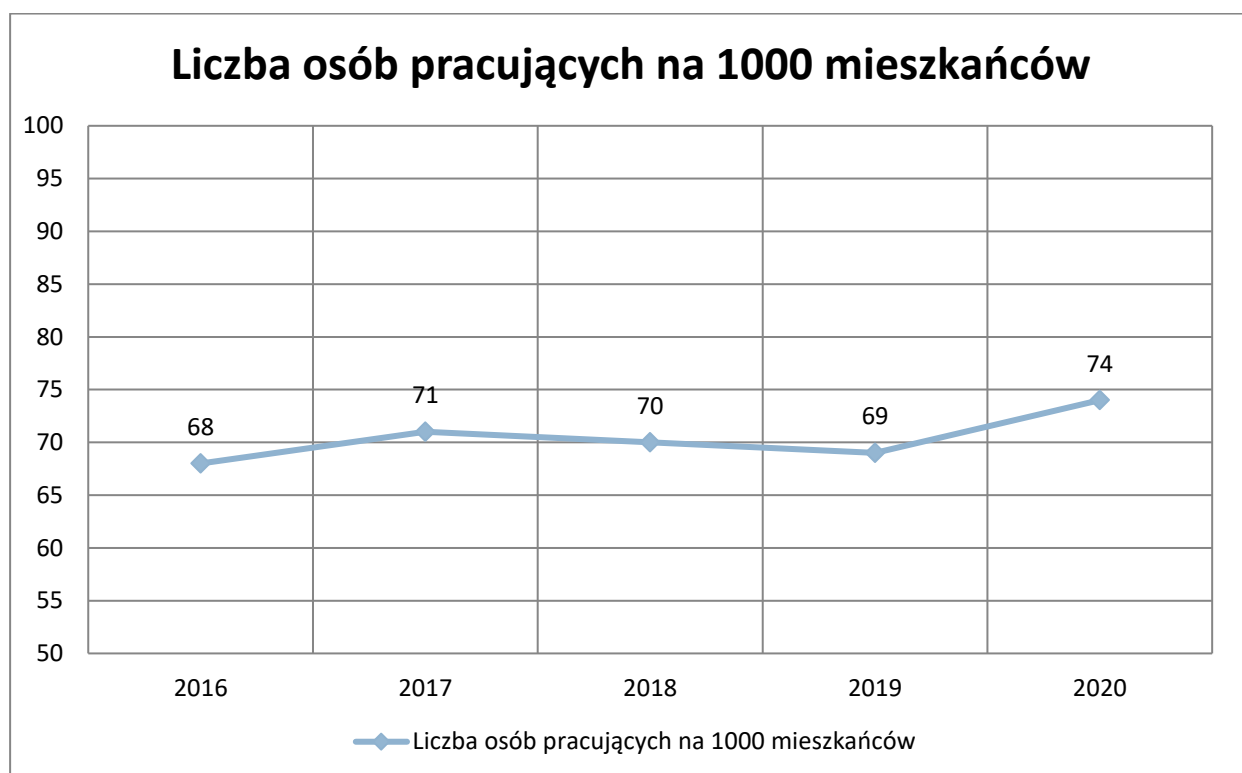

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

2.4 Sytuacja na rynku pracy

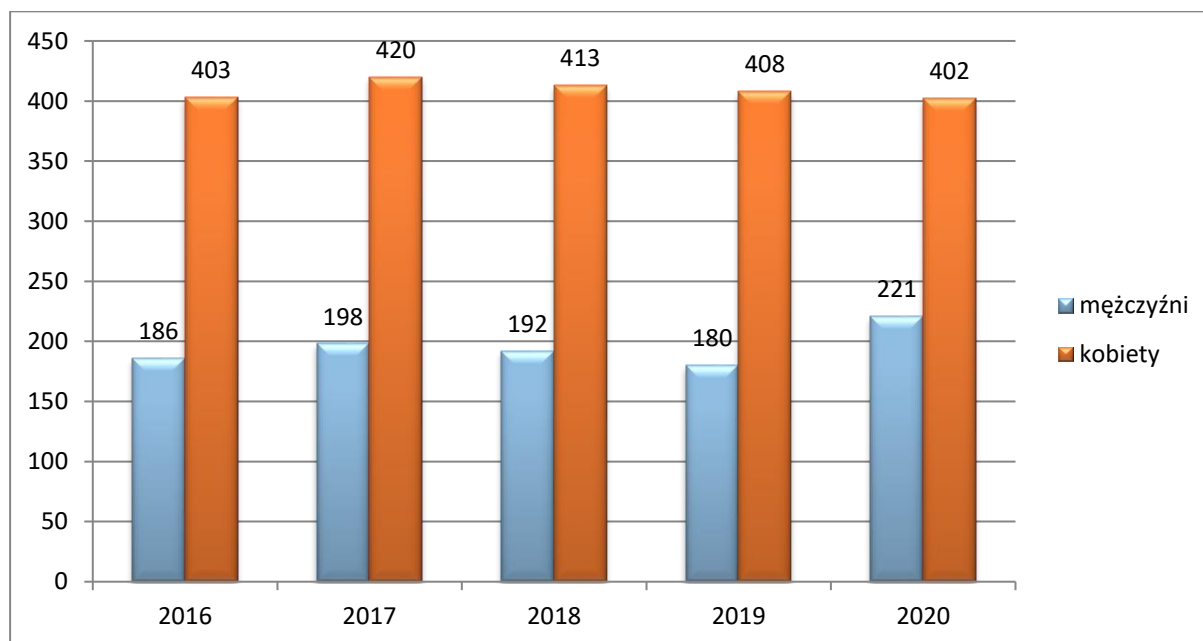
Liczba osób pracujących w gminie Urzędów na przestrzeni lat 2016-2020 nieznacznie wzrosła. Wskaźnik ten w roku 2016 wynosił 68, natomiast w 2020 r. osiągnął 74 osób pracujących na 1000 mieszkańców. W badanym okresie nastąpiła zatem poprawa w kwestii liczby osób pracujących w gminie.

Wykres 9. Osoby pracujące.

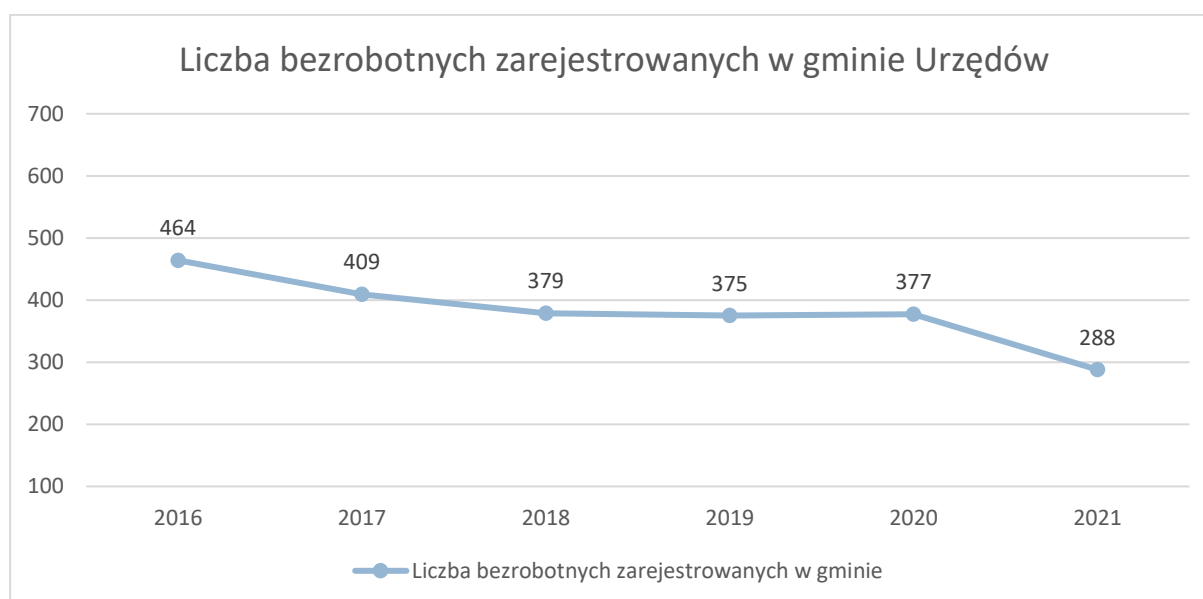
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Dane dotyczące zatrudnienia według podziału na płeć za lata 2016-2020 wskazują na stale utrzymującą się przewagę liczby pracujących kobiet nad liczbą pracujących mężczyzn. W analizowanym okresie nastąpił jednak niewielki wzrost liczby pracujących mężczyzn oraz niewielki spadek liczby pracujących kobiet.

Wykres 10. Osoby pracujące wg podziału na płeć.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wskaźnik bezrobocia mówi dużo o ogólnej kondycji gospodarczej na danym obszarze. Z analizy danych za lata 2016-2021 wynika, że liczba bezrobotnych w danym okresie znacząco spadła. W roku 2016 liczba osób bezrobotnych wyniosła 464, a w roku 2021 jedynie 288. Utrzymanie tego trendu może przyczynić się do poprawy sytuacji osób i rodzin z terenu gminy oraz zmniejszenia skali występowania innych problemów społecznych, takich jak m.in. ubóstwo.

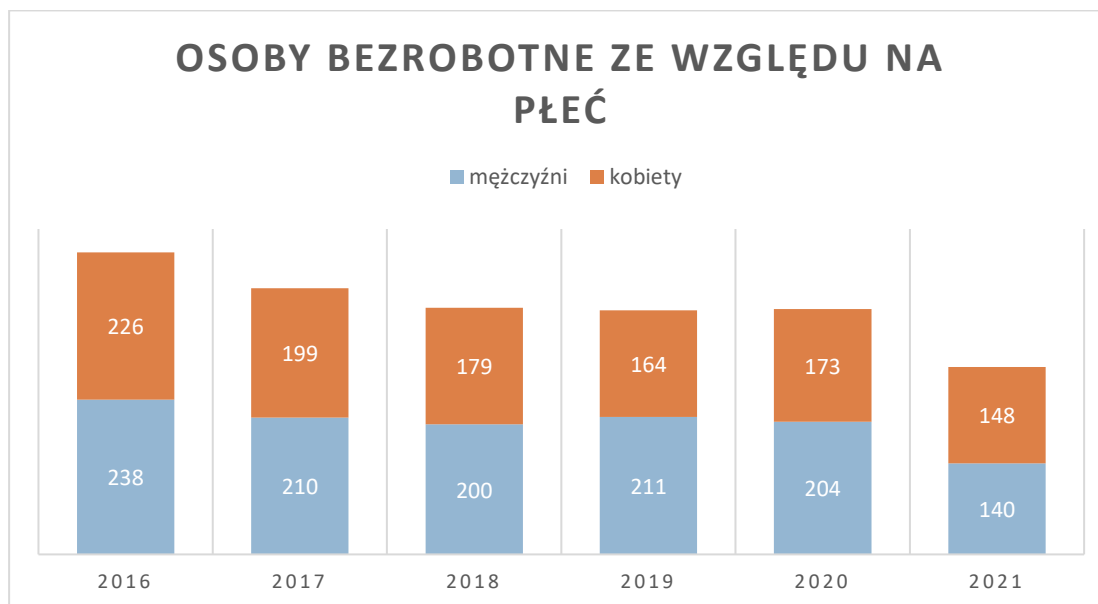
Wykres 11. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Urzędów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Analiza danych dotyczących liczby osób bezrobotnych ze względu na płeć za lata 2016-2021 wskazuje na systematyczne zmniejszanie się liczby osób bezrobotnych zarówno spośród kobiet jak i mężczyzn.

Wykres 12. Osoby bezrobotne ze względu na płeć.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

2.5 Infrastruktura społeczna

OPIEKA ZDROWOTNA

Jednym z głównych aspektów jakości opieki zdrowotnej, który należy mierzyć, jest dostęp pacjentów do świadczeń. Jest on bardzo istotny zwłaszcza dla najstarszych mieszkańców gminy. Z analizy danych za lata 2016-2020 wynika, że liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej od lat ulega stałemu zwiększeniu. Niepokojący jest natomiast wyraźny spadek liczby porad w roku 2020, który można interpretować jako skutek ograniczenia kontaktów i dostępności opieki zdrowotnej wskutek pandemii Covid-19.

Wykres 13. Podstawowa opieka zdrowotna - porady.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Na terenie gminy Urzędów funkcjonują trzy ośrodki zdrowia, zlokalizowane w:

- Urzędowie;
- Popkowicach;
- Moniakach,

zapewniające usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej. Wszystkie ośrodki tworzą jedną strukturę – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej.

SZKOLNICTWO

Gmina Urzędów posiada szeroką ofertę edukacyjną, na którą składają się przedszkola, szkoły podstawowe oraz ponadpodstawowe.

W gminie Urzędów funkcjonuje 5 szkół podstawowych (obejmujące także oddziały przedszkolne) oraz 3 przedszkola:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Władysława Jagiełły, Szkoła Podstawowa w Urzędowie,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Moniakach,
- Szkoła Podstawowa im. Leona Hempla w Skorczycach,

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Leszczynie,
- Szkoła Podstawowa w Bobach-Kolonii,
- Przedszkole Publiczne w Urzędowie,
- Publiczne Przedszkole w Leszczynie,
- Niepubliczne Przedszkole "Gwiazdeczka 2" w Wierzbicy – Kolonii.

Ponadto ofertę edukacyjną na terenie gminy uzupełniają szkoły ponadpodstawowe:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Władysława Jagiełły, Liceum Ogólnokształcące w Urzędowie,
- Technikum w Urzędowie,
- Branżowa Szkoła I Stopnia w Urzędowie,
- Zespół Szkół – Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. Orłąt Lwowskich w Urzędowie,
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Urzędowie,
- Szkoła Policealna w Urzędowie.

W planach jest utworzenie szkoły podstawowej dla dorosłych oraz centrum kształcenia zawodowego.

Liczba uczniów w szkołach podstawowych pozostaje od lat dość stabilna. Nieznaczny wzrost tej liczby w ostatnich latach jest wynikiem likwidacji gimnazjów. Ze względu na ujemny przyrost naturalny, należy się spodziewać spadku liczby uczniów najmłodszych klas w perspektywie czasu obowiązywania niniejszego dokumentu.

Wykres 14. Uczniowie szkół podstawowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

BEZPIECZEŃSTWO

Obszar gminy Urzędów podlega pod zasięg Komendy Powiatowej Policji w Kraśniku. Na terenie gminy Urzędów funkcjonuje 9 jednostek ochotniczych straży pożarnych.

- Ochotnicza Straż Pożarna w Bęczynie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Bobach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Leszczynie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Moniakach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Natalinie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Popkowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Skorczykach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Urzędowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wierzbicy.

2.6 Organizacje pozarządowe

Według danych Krajowego Rejestru Sądowego na terenie gminy funkcjonuje 25 organizacji posiadających wpis do KRS, czyli tzw. Stowarzyszeń rejestrowych, a ponadto co najmniej 20 stowarzyszeń zwykłych bez wpisów do KRS. Wśród tych pierwszych można wymienić ochotnicze straże pożarne, kluby sportowe, organizacje na rzecz osób niepełnosprawnych – Urzędowskie Stowarzyszenie Dzieci i Osób Niepełnosprawnych, Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Osób Starszych i Niepełnosprawnych "Pomocna Dłoń", ponadto Stowarzyszenie Gminnej Rady Kobiet, Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Płomyk”, Stowarzyszenie Miłośników Koni „Podkowa”. Wśród stowarzyszeń zwykłych należy wymienić koła podlegające organizacjom wojewódzkim czy krajowym takich jak: kilkanaście Kół Gospodyń Wiejskich, Polski Związek Wędkarski w Lublinie - Koło Nr 63 w Urzędowie, Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów - Koło w Urzędowie, Koło Łowieckie nr 19 „Cyranka” w Urzędowie, Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Lublinie - Koło w Urzędowie. Z powyższego wynika, że społeczeństwo urzędowskie jest aktywne, gdy chodzi o udział i pracę w organizacjach III-ego sektora.

Współpraca samorządu gminnego z organizacjami pozarządowymi odbywa się na podstawie ustawy z dnia 23 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Podstawowym dokumentem ustalającym zasady współpracy jest Program Współpracy Gminy Urzędów z organizacjami pozarządowym oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, uchwalany corocznie. W ramach współpracy finansowej w roku 2020 przekazano organizacjom pozarządowym 194 800,00 zł na realizację zleconych im zadań publicznych, w tym:

- Gminny Klub Sportowy "Orzeł" Urzędów – 90 000,00 zł: Organizacja szkolenia dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie piłki nożnej na terenie Urzędowa,
- Ludowy Klub Sportowy "Ruch Popkowice – Zadworze” – 80 000,00 zł: Organizacja szkolenia dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie piłki nożnej na terenie Popkowic - Zadworza,
- Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Płomyk” – 23 800,00 zł: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w Gminie Urzędów,

- Stowarzyszenie „Aktywni dla rozwoju edukacji, kultury i przedsiębiorczości” – 1 000,00 zł: Program edukacyjno-profilaktyczny, promowanie zdrowego stylu życia wolnego od alkoholu.

3. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

3.1 Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Urzędowie

Ośrodek Pomocy Społecznej w Urzędowie realizuje swoje zadania w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Zadania własne gminy z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym określone w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej obejmują:

- 1) opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowych ze środków publicznych;

- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 17) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu zakładu karnego;
- 18) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 19) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zadania zlecone gminie określone w art. 18 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej obejmują:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;

- 3) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnienie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

POMOC SPOŁECZNA – RODZAJE ŚWIADCZEŃ I POWODY UDZIELANIA POMOCY.

Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej, zarówno własnych jak i zleconych spoczywa na gminie.

Pomocy społecznej udziela się osobom oraz rodzin w szczególności z powodu (art. 7 ustawy o pomocy społecznej):

1. ubóstwa;
2. sieroctwa;
3. bezdomności;
4. bezrobocia;
5. niepełnosprawności;
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby;
7. przemocy w rodzinie;
8. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
9. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
10. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
11. trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą;
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

13. alkoholizmu lub narkomanii;
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje (stan na dzień 1 stycznia 2022 r.):

1. Osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 776,00 zł.
2. Osobie w rodzinie, której dochód na osobę nie przekracza kwoty 600,00 zł.

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI OPS

Kadrę Ośrodka wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku stanowiło 18 osób zatrudnionych w ramach etatu, w tym kierownik, główny księgowy, pomoc administracyjno - księgowy, 7 pracowników socjalnych, 2 asystentów rodziny, pracownik ds. obsługi informatycznej, specjalista ds. pozyskiwania funduszy zewnętrznych oraz 4 pracowników zajmujących stanowiska urzędnicze realizujących zadania zlecone.

ZADANIA WŁASNE

W ramach realizacji ustawy o pomocy społecznej realizowano następujące świadczenia:

Zasiłek stały

W przepisach ustawy o pomocy społecznej określono warunki otrzymania zasiłku stałego, który przysługuje pełnoletniej osobie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli dochód jest niższy od kryterium dochodowego, odpowiednio dla:

- dla osoby samotnie gospodarującej – różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, z tym, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 719,00 zł miesięcznie,

- w przypadku rodziny – różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie, a faktycznym jej dochodem.

Z powyższego świadczenia w roku 2020 skorzystało 40 osób na kwotę 242 150 zł.

Zasiłek okresowy

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej (kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej jest kwota 776,00 zł od 01.01.2022 roku),
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny (kryterium dochodowym na osobę w rodzinie jest kwota 600,00 zł od 01.01.2022 r.).

Zasiłek okresowy ustala się:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym, że miesięczna kwota zasiłku nie może być wyższa niż kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie,
- w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby,
- kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego, zgodnie z art. 38 ust.4 ustawy o pomocy społecznej, nie może być niższa niż 20,00 zł miesięcznie.

W 2020 roku z powyższego świadczenia skorzystało 13 rodzin na kwotę 11 239,00 zł.

Zasiłek celowy, w tym specjalny zasiłek celowy

Zgodnie z art. 39 ustawy o pomocy społecznej zasiłek celowy może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej.

Zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Na realizację tego zadania w 2020 r. wydatkowano kwotę na zasiłki własne celowe kwotę 52 870,00 zł.

Pomoc dla uczniów z Programu „Posiłek w szkole i w domu”

Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Pomoc taka trafia do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych – spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz kryterium dochodowe, tj. 150 proc. kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej.

W 2020 roku na realizację programu przeznaczono ogółem kwotę 99 198,00zł z tego: w formie gorącego posiłku skorzystało 208 osób na łączną kwotę 55 401,00 zł, oraz dzieci i młodzież korzystająca z posiłku to 194 osoby na kwotę 41 035,00 zł.

Odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

W/w forma pomocy jest zadaniem własnym gminy, środki na realizację pomocy pochodzą z budżetu gminy.

Zgodnie z art. 61 ustawy obowiązani do ponoszenia kosztów są:

- mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70% tego dochodu,
- małżonek, zstępni przed wstępnymi – zgodnie z umową zawartą w trybie art.103 ust. 2,
- gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej, a opłatami wnoszonymi przez osoby wymienione wyżej.

W 2020 r. ze środków własnych gminy wydatkowano łącznie 195 910,00 zł za pobyt 10 osób w Domu Pomocy Społecznej.

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych

Zgodnie z art. 50 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

W 2020 roku z usług opiekuńczych korzystało 25 osób, na co wydatkowano kwotę 182 218,00 zł.

Tabela 4. Realizacja zadań własnych i zadań zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej w 2020 r.

Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń
Zasiłki stałe	40	48	242 150,00
w tym przyznane dla osoby: samotnie gospodarującej	35	35	228 853,00
Zasiłki okresowe	13	13	11 239,00
w tym przyznane z powodu: bezrobocia	8	8	5 758,00
długotrwałej choroby	4	4	2 584,00

niepełnosprawności	1	1	2 897,00
Posiłek	208	118	55 401,00
Usługi opiekuńcze	25	25	182 218,00
Zasiłki celowe i w naturze	121	117	52 870,00
Odpłatność za pobyt w DPS	10	10	195 910,00
Praca socjalna	x	297	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS.

ZADANIA ZLECONE

Ośrodek Pomocy Społecznej w Urzędowie realizuje również między innymi zadania wynikające z:

- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna,
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”.

Świadczenia rodzinne

Głównym kryterium do otrzymania świadczeń rodzinnych na okres zasiłkowy jest wysokość dochodu netto osiągniętego w roku poprzedzającym złożenie wniosku. W przeliczeniu na osobę nie może on przekraczać **674,00 zł** lub **764,00 zł**, jeżeli członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności. Prawo do dodatków do zasiłku rodzinnego uzależnione jest, oprócz konieczności spełnienia kryterium dochodowego przewidzianego do uzyskania zasiłku rodzinnego, również od spełnienia szczegółowych kryteriów obowiązujących dla poszczególnych dodatków.

Świadczenia rodzinne, koszty ich obsługi, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa.

Fundusz alimentacyjny

Pomoc państwa w postaci funduszu alimentacyjnego, zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, adresowana jest do dzieci uprawnionych do świadczenia na podstawie tytułu wykonawczego, którego egzekucja jest bezskuteczna.

Fundusz alimentacyjny przysługuje:

1. osobie uprawnionej do ukończenia 18 roku życia,
2. albo do ukończenia 25 roku życia, w przypadku, gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
3. w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo.

Fundusz przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty **900,00 zł**. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie więcej niż 500,00 zł na osobę uprawnioną.

Świadczenia wychowawcze

Świadczenie wychowawcze (w ramach tzw. Programu 500+) jest przyznawane na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na wszystkie dzieci do 18 roku życia, bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę. Świadczenie wychowawcze wynosi 500,00 zł miesięcznie na dziecko do dnia ukończenia 18-go roku życia.

Dobry start

Rządowy program „Dobry start” (tzw. 300+) został wprowadzony na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”. Świadczenie w wysokości 300,00 zł przysługuje raz w roku na rozpoczynające rok szkolny dzieci do ukończenia 20 roku życia, a dzieci niepełnosprawne uczące się w szkole otrzymują je do ukończenia przez nie 24 roku życia.

3.2 Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną

Tabela 5. Powody przyznania pomocy klientom OPS w Urzędzie w latach 2016-2020.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba osób w rodzinach				
	2016	2017	2018	2019	2020
Ubóstwo	459	426	380	375	327
Sieroctwo	0	0	0	0	0
Bezdomność	7	3	3	3	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	326	308	272	272	220
W tym:	285	277	243	238	198
Wielodzietność					
Bezrobocie	378	345	333	290	202
Niepełnosprawność	286	277	274	273	228
Długotrwała lub ciężka choroba	302	279	317	368	282
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	145	160	211	235	185
W tym:	103	87	101	104	62
Rodziny niepełne					
Rodziny wielodzietne	21	22	35	35	36
Przemoc w rodzinie	4	5	5	5	6
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0

Alkoholizm	84	56	49	54	33
Narkomania	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5	3	4	5	4
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	14	3	13	12	20
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS.

Najczęściej występującą przyczyną, dla której mieszkańcy gminy Urzędów wnioskuje o wsparcie z systemu pomocy społecznej jest ubóstwo (w 2020 roku dotyczyło to 327 osób w rodzinach), a także długotrwała lub ciężka choroba (282 osoby w rodzinach). Kolejnym powodem przyznawania pomocy jest niepełnosprawność (228 osób w rodzinach). Wśród najważniejszych przyczyn wnioskowania o pomoc należy również wskazać potrzebę ochrony macierzyństwa.

Rzeczywista skala występowania poszczególnych problemów społecznych będących przyczyną występowania danych osób lub rodzin jest jednak bardzo trudna do oszacowania. Wiele z niekorzystnych zjawisk społecznych pozostaje ukryta. Dotyczy to w szczególności problemu alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie, której skala występowania jest z pewnością wyższa od oficjalnych statystyk. Wynika to z trudności w rozpoznawaniu przemocy domowej.

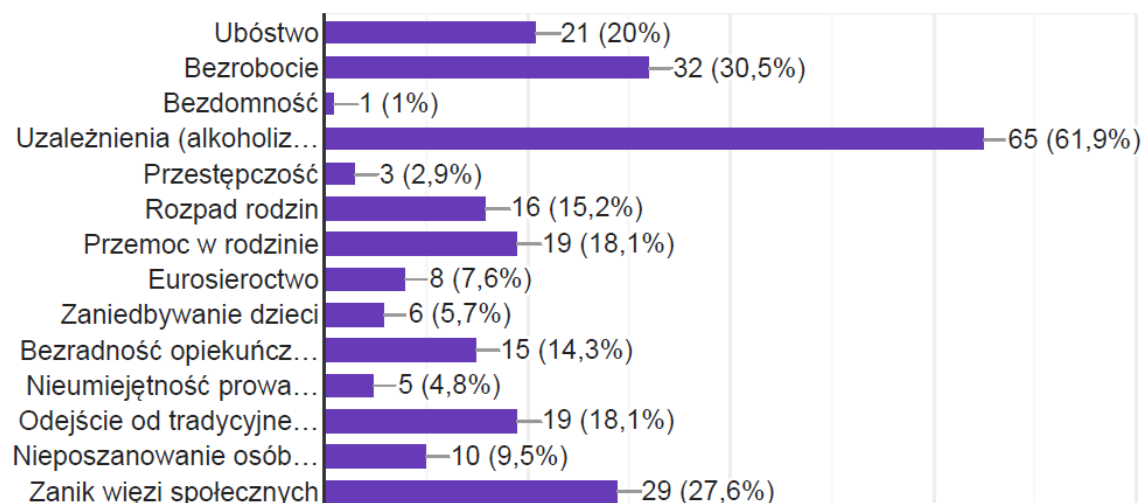
Wyniki ankiety skierowanej do mieszkańców wskazują, że za najważniejsze problemy społeczne gminy Urzędów mieszkańcy wskazują uzależnienia, bezrobocie, zanik więzi społecznych oraz ubóstwo.

Wykres 15. Najważniejsze problemy społeczne gminy według ankietowanych.

Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

105 odpowiedzi

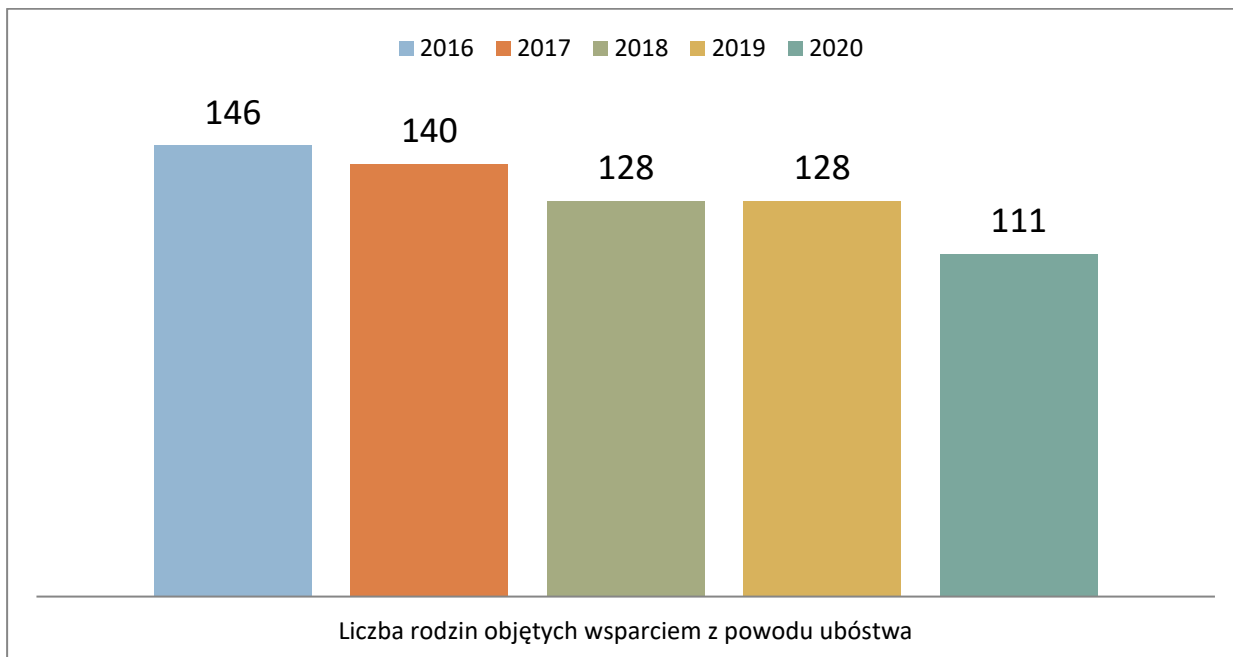

3.3 Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych

Ubóstwo

Pojęcie ubóstwa odnosi się do osób, rodzin lub grup osób, których środki są ograniczone w takim stopniu, że poziom ich życia obniża się poza akceptowane minimum w kraju zamieszkania. Ubóstwo dotyczy ludzi, których sytuacja wskazuje na niezaspokojenie większości podstawowych potrzeb życiowych (jedzenie, ubranie, mieszkanie, zdrowie, bezpieczeństwo), a także potrzeb ponadpodstawowych, takich jak kultura, oświata, wypoczynek.

Wykres 16. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS z powodu ubóstwa w latach 2016-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS.

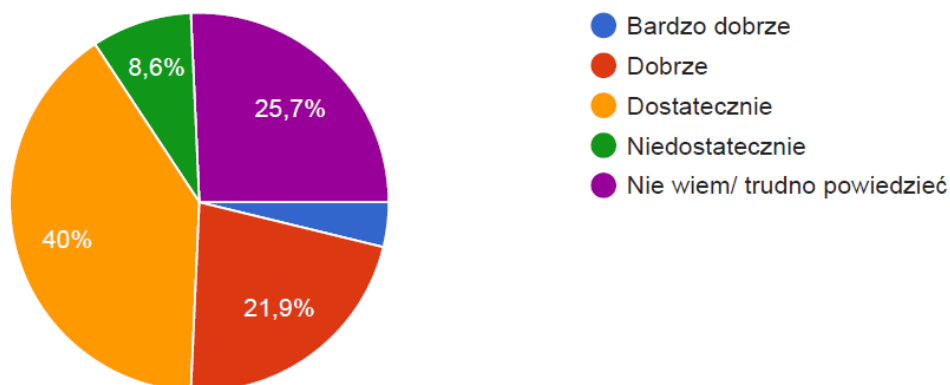
Jak wskazują dane Ośrodka Pomocy Społecznej, ubóstwo jest poważnym problemem społecznym w gminie Urzędów. W ostatnich latach liczba rodzin nim dotkniętych systematycznie się jednak zmniejszała.

W opinii uczestników ankiety działania podejmowane w gminie w zakresie przeciwdziałania ubóstwu są dostateczne (40%) lub dobre (21,9%).

Wykres 17 Ocena działań realizowanych w gminie w zakresie przeciwdziałania ubóstwu

Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

105 odpowiedzi

Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów.

Bezrobocie jest przyczyną degradacji ekonomicznej osób nim dotkniętych oraz ich rodzin. Gwałtowny spadek dochodów spowodowany utratą pracy doprowadza do wymuszonego ograniczania lub rezygnacji z zaspokajania niektórych potrzeb, a także zmusza do korzystania z finansowej i rzeczowej pomocy z zewnątrz, co często doprowadza do narastania spirali zadłużenia.

Najdotkliwiej skutki bezrobocia w płaszczyźnie ekonomicznej odczuwają rodziny wielodzietne oraz niepełne. Utrata jedyne go żywiciela rodziny oznacza natychmiastowe pogorszenie warunków życia. Skutki bezrobocia rodziców nie tylko zmieniają sytuację dzieci, ale często mogą negatywnie wpłynąć na ich przyszłe losy w związku z ograniczonymi możliwościami realizacji planów edukacyjnych.

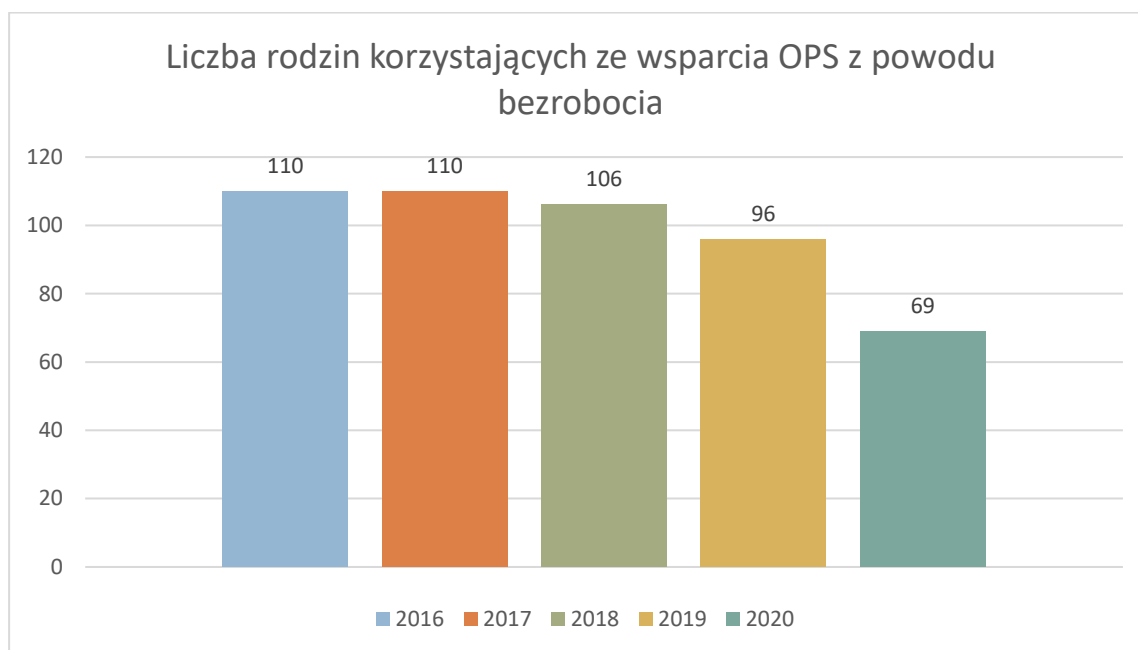
Grupą szczególnie zagrożoną skutkami bezrobocia jest młodzież, a w szczególności absolwenci. Bezrobocie zniekształca proces aktywizacji zawodowej młodych ludzi. Bezrobocie ma w tej grupie osób skutki nie tylko ekonomiczne, ale może mieć również skutki w postaci zakłóceń w sferze psychospołecznej. Bezczyność i nieuregulowany tryb życia wywołują w młodzieży zachowania dewiacyjne i patologiczne, które prowadzą do narastania kolejnych problemów społecznych, takich jak alkoholizm, przemoc w rodzinie, czy wzrost przestępczości.²

Dane statystyczne dotyczące bezrobocia z oczywistych powodów nie uwzględniają czynników związanych z tzw. bezrobociem ukrytym, występującym zwłaszcza na terenie wiejskim. Dotyczy to przede wszystkim osób, które korzystają z ubezpieczenia rolniczego w KRUS, natomiast skala gospodarstwa rolnego jest na tyle niewielka, iż należy uznawać te osoby za faktycznie bezrobotne. Innym zjawiskiem nie uwzględnianym przez oficjalne statystyki i równie trudnym do zmierzenia jest problem tzw. pracy na czarno, która nie jest w żadnym stopniu udokumentowana, nie zapewnia również pracownikowi ubezpieczenia zdrowotnego i społecznego.

---

² *Polityka społeczna*, pod red. A. Kurzynowskiego, Warszawa 2003, s. 103.

Wykres 18. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS z powodu bezrobocia w latach 2016-2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS.

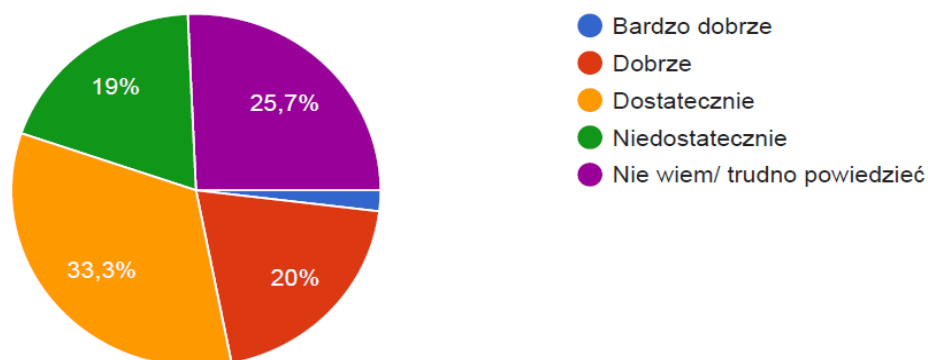
Dane Ośrodka Pomocy Społecznej wskazują, że bezrobocie stanowi jeden z najważniejszych powodów przyznawania pomocy mieszkańcom gminy Urzędów. W ostatnich latach liczba rodzin nim dotkniętych wyraźnie się zmniejszyła. W roku 2020 wsparciem z tytułu bezrobocia zostały objęte 69 rodzin z terenu gminy.

W opinii mieszkańców, działania podejmowane w powiecie i gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu są dostateczne lub dobre.

Wykres 19 Ocena działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.

Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie/powiecie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

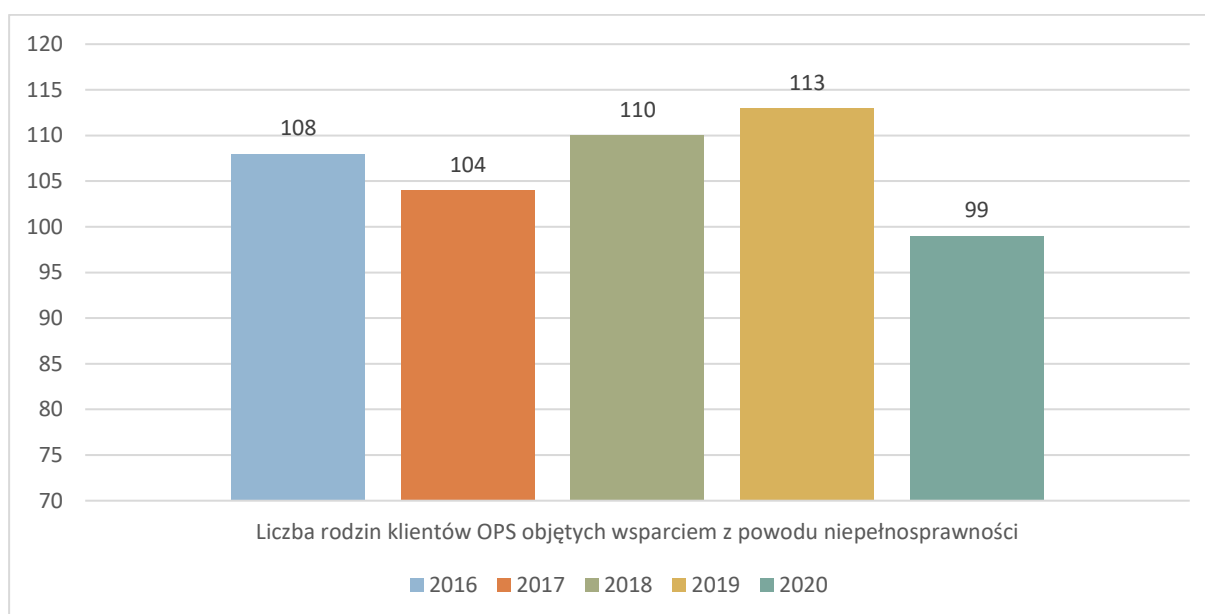
105 odpowiedzi

Niepełnosprawność

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych: niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeżeli uzyskały orzeczenie: o zakwalifikowaniu do jednego z trzech stopni niesprawności, albo orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, a jeżeli nie ukończyły 16 roku życia – orzeczenie o rodzaju i stopniu niepełnosprawności.

Wykres 20. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS.

Z powyższych danych wynika, że zwłaszcza w latach 2016-2020 liczba rodzin, które uzyskały pomoc z Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu niepełnosprawności ulegała niewielkim wahaniom.

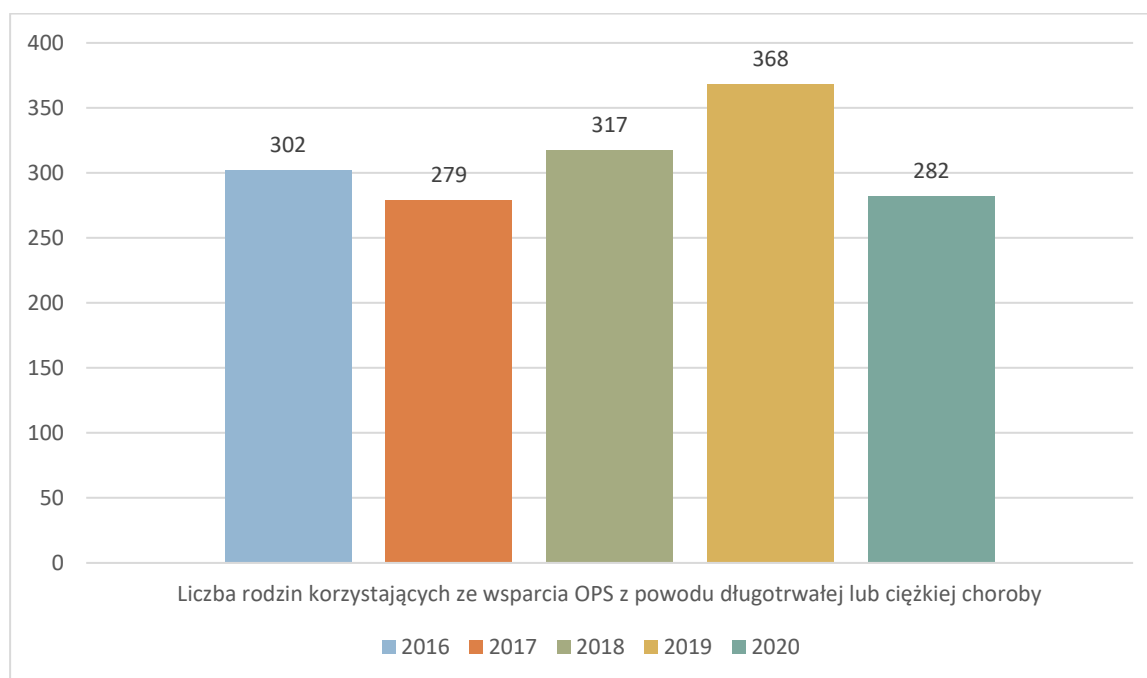
Mieszkańcy gminy, którzy wzięli udział w ankiecie, wskazują na najczęstsze problemy społeczne, dotyczące osób niepełnosprawnych. Wśród najczęściej wskazywanych odpowiedzi należy wymienić przede wszystkim bariery architektoniczne, ubóstwo, choroby oraz izolację społeczną.

Prognozuje się, że ze względu na zjawisko starzenia się społeczeństwa, liczba osób dotkniętych problemem niepełnosprawności, w kolejnych latach będzie wzrastać.

Długotrwała lub ciężka choroba

Długotrwała lub ciężka choroba stanowi również zagrożenie dla sytuacji materialnej członka rodziny jak i osoby samotnej. Walka z chorobą nie tylko powoduje konieczność często kosztownego leczenia, lecz także może wykluczyć osobę chorą z rynku pracy, pozbawiając środków do życia. Dane OPS za lata 2016-2020 dotyczące rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby wskazują, iż jest to istotny problem społeczny dla mieszkańców gminy.

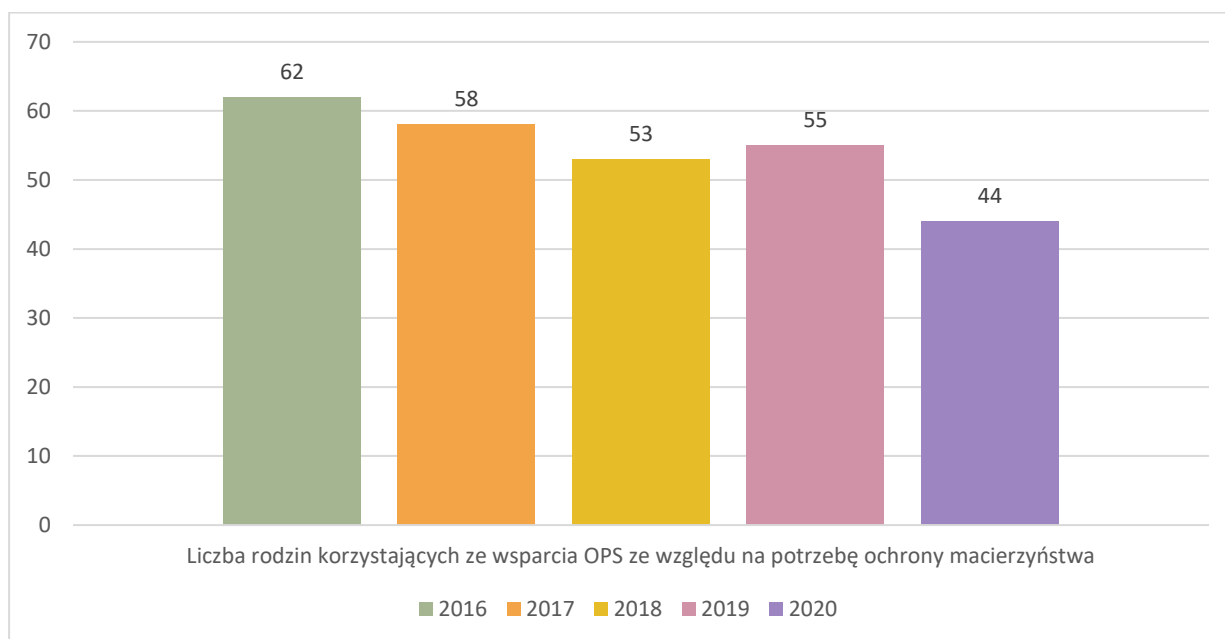
Wykres 21. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2016-2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS.

Potrzeba ochrony macierzyństwa

Liczba rodzin, którym przyznano wsparcie ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa w latach 2016-2020 ulegała niewielkiemu spadkowi. Jednak ciągle jest to bardzo istotny problem społeczny w gminie.

Wykres 22. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa w latach 2016-2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS.

3.4 Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią, na podstawie powyższych wyników badań dokumentów oraz wiedzy i doświadczenia zespołu tworzącego strategię wskazuje na to, że w kolejnych latach:

- w dalszym ciągu liczba mieszkańców gminy będzie spadać, będą nasilały się niekorzystne tendencje przyrostu naturalnego oraz saldo migracji zewnętrznych,
- dalszym zmianom ulegnie struktura demograficzna mieszkańców: wzrośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, stale będzie się zmniejszać liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. W związku z tym dalszemu zwiększeniu ulegnie wskaźnik obciążenia demograficznego, co przyniesie kolejne niekorzystne skutki gospodarcze i społeczne,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej powinna się ustabilizować, natomiast największej liczby rodzin będzie dotyczyła pomoc z powodu długotrwałej ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności.

W przypadku wystąpienia poważnego kryzysu gospodarczego spowodowanego pandemią COVID-19, należy się spodziewać wzrostu zapotrzebowania na wsparcie z powodu bezrobocia oraz ubóstwa.

Należy zaznaczyć, że niniejszy dokument powstawał w okresie trwania stanu epidemii Covid-19, który w przyszłości może przynieść wiele niekorzystnych zmian, zwłaszcza w obszarze gospodarki, rynku pracy oraz sytuacji materialnej mieszkańców. W związku z tym, prognozowanie w tych obszarach na podstawie danych historycznych niesie za sobą większe ryzyko błędu.

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Poniższa analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, w oparciu o wnioski z przeprowadzonej diagnozy problemów społecznych oraz wiedzę i doświadczenie zespołu przygotowującego Strategię.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców; ✓ Korzystne położenie gminy; ✓ Sport na dostatecznym poziomie; ✓ Dynamiczna działalność organizacji pozarządowych (stowarzyszenia, KGW, OSP); ✓ Rozwinięte sadownictwo i uprawa owoców miękkich; ✓ Działalność spółdzielni socjalnej; ✓ Działalność instytucji kulturalnych m.in. Ośrodek Garncarski, Ośrodek Kultury; ✓ Duża liczba zakładów pracy; ✓ Obiekty i zespoły dziedzictwa kulturowego (m.in. Sanktuarium św. Otylii); ✓ Działalność aktywizacyjna OPS; ✓ Doświadczenie gminy i OPS w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Starzejące się społeczeństwo; ✗ Niewystarczająca infrastruktura (np. chodniki, oświetlenie); ✗ Niewystarczająca liczba miejsc pracy na terenie gminy; ✗ Wysoki poziom bezrobocia ukrytego oraz długotrwałego; ✗ Zaniedbane zabytki; ✗ Niewykorzystana infrastruktura sportowa; ✗ Słaba komunikacja, wykluczenie transportowe; ✗ Brak żłobków; ✗ Niewystarczająca liczba specjalistów; ✗ Niewystarczająca współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Budowa nowych dróg; ✓ Dostępność środków unijnych na inwestycje infrastrukturalne oraz cele społeczne; ✓ Inwestycje i rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego na miejscu; 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Dalsze pogorszenie sytuacji demograficznej (starzenie się i wyludnianie gminy); ✗ Stagnacja gospodarcza; ✗ Apatia społeczeństwa, ugruntowanie postaw wyuczonej bezradności oraz

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozwój odnawialnych źródeł energii (woda, słońce, wiatr); ✓ Inwestycje firm zewnętrznych; ✓ Rozwój organizacji pozarządowych, działających w sferze społecznej; ✓ Rozwój przedsiębiorczości społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> braku aktywności zawodowej wśród osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej; ✗ Migracja zewnętrzna; ✗ Zubożenie samorządów; Przekazywanie samorządowi gminy nowych zadań bez zabezpieczenia finansowego; ✗ Długotrwałe skutki gospodarcze, społeczne i zdrowotne spowodowane pandemią Covid-19 (kryzys gospodarczy; pogorszenie stanu zdrowia i zdrowia psychicznego mieszkańców gminy spowodowany długotrwałym stanem zagrożenia epidemicznego)
--	---

Analiza SWOT wskazuje najważniejsze zasoby, ograniczenia i potencjały rozwojowe gminy. Wśród najważniejszych **silnych stron** gminy należy wskazać korzystne warunki do rozwoju rolnictwa (a zwłaszcza uprawy owoców miękkich), potencjał mieszkańców i organizacji pozarządowych w zakresie aktywności społecznej oraz dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze miasta i gminy.

Najważniejsze **słabe strony**, które należy ograniczać lub minimalizować w celu kontynuowania rozwoju społecznego gminy to przede wszystkim problemy demograficzne (starzenie się społeczeństwa, wyludnienie), które skutkują zwiększającym się obciążeniem finansowym i organizacyjnym dla gminy, a także znaczny odsetek liczby osób długotrwałe bezrobotnych.

Najważniejsze **szanse** rozwojowe dla gminy to przede wszystkim możliwość wykorzystania środków zewnętrznych z funduszy unijnych na prowadzenie działań w celu rozwiązywania problemów społecznych, zarówno przez samorząd, jak i organizacje pozarządowe.

Wśród najważniejszych **zagrożeń**, których należy unikać lub marginalizować należy wskazać przede wszystkim dalszy spadek liczby mieszkańców gminy, spowodowany ujemnym przyrostem naturalnym oraz migracją. Zjawisko to może nasilić również problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa. Nie bez znaczenia są również długotrwałe skutki gospodarcze i społeczne stanu epidemii Covid-19.

5. ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE

5.1 Misja

Misją społeczną Gminy Urzędów jest:

Tworzenie warunków do rozwoju oraz wrażliwość na potrzeby grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

5.2 Wizja

Wizja społeczna Gminy Urzędów to:

Urzędów gminą stwarzającą mieszkańcom możliwości rozwoju oraz skutecznie przeciwdziałającą zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego

5.3 Cel główny

Aktywizacja i integracja społeczna wszystkich pokoleń mieszkańców oraz wsparcie grup najbardziej potrzebujących

5.4 Cele szczegółowe

Rysunek 3. Cele szczegółowe Strategii

Źródło: opracowanie własne.

5.5 Kierunki działań

Cel szczegółowy nr 1.	Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom ubogim, w tym bezrobotnym (pomoc finansowa, pomoc materialna, dożywianie); 2. Upowszechnianie informacji o usługach i instrumentach rynku pracy oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy; 3. Realizacja prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych; 4. Organizowanie prac społecznie użytecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; 5. Wspieranie tworzenia i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w gminie, w szczególności spółdzielni socjalnych; 6. Poszerzenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym tworzenie mieszkań chronionych i wspomaganych (m.in. kontenery mieszkalne); 7. Opracowanie programów i projektów promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy; 8. Wzbogacenie oferty poradnictwa zawodowego dla uczniów szkół z terenu gminy; 9. Organizowanie dodatkowych zajęć dydaktycznych wspomagających uczniów 10. Organizacja szkoleń przygotowujących merytorycznie osoby bezrobotne do prowadzenia własnej firmy; 11. Bieżący monitoring sytuacji osób bezrobotnych, opracowanie wspólnych projektów i programów aktywizacji bezrobotnych; 12. Ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży poprzez programy aktywizująco-integrujące;

	<p>13. Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy;</p> <p>14. Aktywizacja bezrobotnych poprzez organizację różnorodnych form wsparcia wynikających z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, takich jak m. in.: staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, szkolenia, refundacje stanowiska pracy, dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej;</p> <p>15. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, m.in. poprzez rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej;</p> <p>16. Wsparcie dla rozwoju wolontariatu.</p>
Prognoza zmian	<p>1. Zmniejszenie liczby bezrobotnych i korzystających ze świadczeń;</p> <p>2. Zaspokojenie podstawowych potrzeb członków rodziny;</p> <p>3. Wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego;</p> <p>4. Łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, niepełnosprawnych zagrożonych i dotkniętych bezdomnością;</p> <p>5. Nabycie umiejętności poszukiwania pracy;</p> <p>6. Podjęcie zatrudnienia (praca na umowę o pracę, staż, przygotowanie zawodowe, prace społecznie użyteczne);</p> <p>7. Podniesienie kwalifikacji zawodowych;</p> <p>8. Podjęcie/kontynuowanie nauki;</p> <p>9. Wzrost zaangażowania społecznego mieszkańców;</p> <p>10. Integracja środowiska lokalnego.</p>
Czas realizacji	Lata 2021 - 2030
Podmioty odpowiedzialne	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Urzędowie</p> <p>Urząd Miejski w Urzędowie</p> <p>Rada Miejska w Urzędowie</p> <p>Placówki oświatowe</p> <p>Placówki kultury</p>
Partnerzy w realizacji	<p>Powiatowy Urząd Pracy w Kraśniku</p> <p>Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie</p> <p>Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku</p>

	<p>Policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi; Organizacje pozarządowe Podmioty ekonomii społecznej Społeczność lokalna</p>
Źródła finansowania	<p>Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) Budżet państwa Fundusze zewnętrzne w tym z Unii Europejskiej, PFRON i inne; Budżety organizacji pozarządowych; Środki prywatne</p>
Wskaźniki pomiaru celu	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób objętych pomocą z tytułu ubóstwa; • Liczba osób, z którymi został zrealizowany kontrakt socjalny w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej; • Liczba osób kierowanych do mieszkań chronionych, wspomagających; • Liczba osób uczestniczących w działaniach wolontarystycznych; • Liczba wydarzeń integracyjnych, realizowanych projektów.

Cel strategiczny nr 2.	Deinstytucjonalizacja i rozwój usług społecznych
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie kompleksowego gminnego programu rozwoju usług społecznych w oparciu o potrzeby mieszkańców; 2. Opracowanie koncepcji i podjęcie działań w kierunku utworzenia Centrum Usług Społecznych; 3. Zapewnienie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz podnoszenie ich jakości; 4. Kształcenie, w tym szkolenia i zajęcia praktyczne oraz wymiana doświadczeń dla opiekunów faktycznych; 5. Poradnictwo, w tym psychologiczne oraz pomoc w uzyskaniu informacji umożliwiających poruszanie się po systemach wsparcia dla osób niepełnosprawnych i opiekunów faktycznych;

	<ol style="list-style-type: none"> 6. Tworzenie miejsc krótkookresowego pobytu dla osób niesamodzielnych w zastępstwie za opiekunów faktycznych w formie pobytu całodobowego lub dziennego, np. mieszkania chronione, wspomagane, kluby seniora; 7. Dofinansowywanie usług asystenckich, usług opiekuńczych w celu umożliwienia funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego opiekunów faktycznych; 8. Tworzenie nowych miejsc i punktów żłobkowych/ opiekuńczych; 9. Wspieranie i dążenie do zwiększenia liczby rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych; 10. Opracowanie procedur udzielania zamówień publicznych z zastosowaniem klauzul społecznych; 11. Zlecenie realizacji usług społecznych podmiotom ekonomii społecznej; 12. Realizacja programów i projektów aktywizujących osoby niepełnosprawne, przewlekle chore i starsze w partnerstwie z podmiotami ekonomii społecznej; 13. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej; 14. Ułatwienie dostępu dla osób niepełnosprawnych do informacji o możliwych formach pomocy; 15. Likwidacja barier w komunikowaniu; 16. Finansowe, wspieranie wydarzeń integracyjnych, sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych dla osób starszych i niepełnosprawnych.
<p>Prognoza zmian</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poszerzenie dostępu osób niepełnosprawnych do życia społecznego, kulturalnego, rynku pracy i edukacji; 2. Stworzenie funkcjonalnego oraz dostosowanego do potrzeb środowisk osób niepełnosprawnych systemu informacji; 3. Większa samodzielność i niezależność osób niepełnosprawnych; 4. Wzrost liczby dzieci objętych opieką żłobkową/ opiekuńczą; 5. Wzrost liczby rodzin zastępczych;

	6. Rozwój i wzrost zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej;
Czas realizacji	2021-2030
Podmioty odpowiedzialne	Ośrodek Pomocy Społecznej w Urzędowie Urząd Miejski w Urzędowie Rada Miejska w Urzędowie
Partnerzy w realizacji	Organizacje pozarządowe Podmioty ekonomii społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku Powiatowy Urząd Pracy w Kraśniku Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie
Źródła finansowania	Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) Budżet państwa Fundusze zewnętrzne w tym z Unii Europejskiej i inne; Budżety organizacji pozarządowych;
Wskaźniki pomiaru celu	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób uczestniczących w programach aktywności lokalnej, działaniach wolontarystycznych, działaniach integracyjnych; • Liczba osób objętych świadczeniami z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności; • Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi; • Liczba osób korzystających z dziennych form wsparcia; • Liczba rodzin zastępczych. • liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem, • liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej, • liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, • liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych.

Cel strategiczny nr 3.	Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematyczna praca socjalna z rodzinami mającymi problemy opiekuńczo – wychowawcze i w prowadzeniu gospodarstwa domowego; 2. Świadczenie pomocy rodzinom w opiece i wychowaniu dzieci i młodzieży poprzez wzmacnianie roli rodziny; 3. Tworzenie warunków dla działania rodzin wspierających; 4. Współpraca z jednostkami organizacyjnymi w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej; 5. Realizacja rządowego programu „Posiłek w szkole i domu”; 6. Świadczenie pomocy społecznej rodzinom żyjących w trudnych warunkach materialnych; 7. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych dla rodzin; 8. Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych; 9. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwój placówek wsparcia dziennego oraz sport, rekreację i kulturę; 10. Organizowanie kampanii oraz innych akcji w celu propagowania zdrowego stylu życia; 11. Promocja i realizacja programów profilaktycznych skierowanych do rodziców i dzieci; 12. Współpraca z podmiotami pracującymi na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny; 13. Współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją; 14. Rozwój i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych;

	<p>15. Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej poprzez asystenta rodziny;</p> <p>16. Wdrażanie 3-letnich programów wspierania rodziny;</p> <p>17. Stymulowanie aktywności twórczej, rozbudzanie aspiracji edukacyjnych dzieci i młodzieży;</p> <p>18. Promocja i realizacja programów terapeutycznych i edukacyjnych skierowanych do rodziców i dzieci;</p> <p>19. Praca metodą aktywizacji społeczności lokalnej.</p>
Prognoza zmian	<p>1. Zmniejszenie liczby rodzin wymagających interwencji instytucji zewnętrznych w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej przez te rodziny;</p> <p>2. Wzrost motywacji u dzieci i młodzieży do podnoszenia kwalifikacji, rozwijania zainteresowań, talentów, uczestnictwa w życiu środowiska lokalnego;</p> <p>3. Zmniejszenie zachowań ryzykownych u dzieci i młodzieży (alkohol, narkotyki, papierosy, uzależnienie od Internetu, hazard);</p> <p>4. Wzrost zaangażowania społecznego mieszkańców;</p> <p>5. Integracja środowiska lokalnego.</p>
Czas realizacji	2021-2030
Podmioty odpowiedzialne	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Urzędowie</p> <p>Urząd Miejski w Urzędowie</p> <p>Rada Miejska w Urzędowie</p> <p>Placówki oświatowe</p> <p>Organizacje pozarządowe</p>
Partnerzy w realizacji	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku</p> <p>Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie</p>
Źródła finansowania	<p>Budżet samorządowy (gminny, powiatowy)</p> <p>Budżet państwa</p> <p>Fundusze zewnętrzne w tym z Unii Europejskiej, PFRON i inne;</p>
Wskaźniki pomiaru celu	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezradności opiekuńczo – wychowawczej;

	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin, które uczestniczyły w programach, terapii, dostępie do poradnictwa rodzinnego; • Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską; • Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, • Liczba dzieci i młodzieży objętych nadzorem kuratora sądowego; • Liczba dzieci i młodzieży biorąca aktywny udział w inicjatywach społecznych organizowanych przez OPS; • Liczba wydarzeń integracyjnych, realizowanych projektów.
--	---

Cel strategiczny nr 4.	Przeciwdziałanie uzależnieniom
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Finansowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym szkolenia członków GKRPA; 2. Upowszechnianie informacji nt. bazy pomocowej dla osób uzależnionych od alkoholu/pijących szkodliwie oraz kompetencji służb w tym zakresie; 3. Dofinansowywanie środowiskowych świetlic opiekuńczo - wychowawczych, w tym dożywianie dzieci; 4. Utworzenie nowych środowiskowych świetlic opiekuńczo - wychowawczych; 5. Dofinansowanie warsztatów terapeutycznych dla dzieci pochodzących z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu; 6. Finansowanie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie; 7. Prowadzenie indywidualnych konsultacji dla osób doświadczających przemocy w rodzinie; 8. Organizacja i finansowanie/dofinansowanie szkoleń, warsztatów, seminariów, konferencji dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i rozwiązywania problemów alkoholowych;

9. Dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych dla dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym;
10. Dofinansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;
11. Dofinansowywanie/finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym;
12. Prowadzenie edukacji publicznej nt. działania alkoholu na organizm człowieka i ryzyka szkód wynikających z różnych wzorów picia (kampanie, ulotki, informacje i artykuły w lokalnej prasie, konferencje i seminaria);
13. Prowadzenie edukacji społecznej nt. zjawiska przemocy w rodzinie (kampanie, ulotki, informacje i artykuły w lokalnej prasie, konferencje i seminaria);
14. Prowadzenie warsztatów umiejętności psychospołecznych kształtujących u młodego człowieka postawy abstynenckie;
15. Wdrażanie i upowszechnianie rekomendowanych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych;
16. Dofinansowanie imprez bezalkoholowych;
17. Prowadzenie działań edukacyjnych promujących abstynencję w ciąży;
18. Finansowanie oddziaływań adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie (w tym: udzielanie konsultacji indywidualnych);
19. Udzielanie konsultacji rodzinom z problemem alkoholowym dzieci;
20. Organizowanie warsztatów/programów dla rodzin dzieci uczęszczających do świetlic w celu podniesienia ich kompetencji wychowawczych;
21. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych m. in. płynących z cyberprzestrzeni i wynikających z izolacji spowodowanej pandemią COVID-19.

Prognoza zmian	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszenie liczby osób uzależnionych; 2. Zmniejszenie liczby osób współuzależnionych; 3. Zmniejszenie liczby osób dotkniętych problemami społecznymi będącymi konsekwencją uzależnienia: przemoc, bezradność, ubóstwo, bezrobocie, choroby.
Czas realizacji	2021-2030
Podmioty odpowiedzialne	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Urzędowie</p> <p>Urząd Miejski w Urzędowie</p> <p>Rada Miejska w Urzędowie</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>
Partnerzy w realizacji	<p>Placówki oświatowe</p> <p>Organizacje pozarządowe</p> <p>Policja</p>
Źródła finansowania	<p>Budżet samorządowy (gminny, powiatowy)</p> <p>Budżet państwa</p> <p>Fundusze zewnętrzne w tym z Unii Europejskiej i inne;</p>
Wskaźniki pomiaru celu	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wniosków trafiających do GKRPA; • Liczba NIEBIESKICH KART; • Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe przez Sąd; • Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia; • Liczba osób zgłaszanych do ubezpieczenia zdrowotnego przez gminę; • Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu; • Liczba interwencji dotyczących kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych;

Cel strategiczny nr 5.	Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia, promowanie zdrowego stylu życia
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie zdrowia, zdrowego stylu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej wśród mieszkańców; 2. Dbłość o profilaktykę prozdrowotną w przedszkolach i szkołach na terenie gminy; 3. Rozwój bazy rekreacyjnej dostępnej dla mieszkańców, inicjowanie powstawania klubów aktywności fizycznej; 4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego; 5. Zapewnienie dzieciom dowozu do szkół, w szczególności z niepełnosprawnością; 6. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz zwiększenie dostępu mieszkańcom do świadczeń z zakresu specjalistycznej opieki zdrowotnej, w tym opieki geriatrycznej oraz rehabilitacji; 7. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych; 8. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami; 9. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego; 10. Podejmowanie przez jednostki gminy współpracy z policją na rzecz przeciwdziałania przestępczości; 11. Monitorowanie środowiska szkolnego, podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym wśród uczniów; 12. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach;

	<p>13. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez budowę i remont dróg gminnych, budowę chodników i ścieżek rowerowych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych;</p> <p>14. Promocja przyjaznych dla środowiska źródeł energii wśród mieszkańców.</p>
Prognoza zmian	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców. 2. Poprawa świadomości na temat profilaktyki zdrowotnej. 3. Zwiększenie dostępności do specjalistów. 4. Poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców.
Czas realizacji	2021-2030
Podmioty odpowiedzialne	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Urzędowie</p> <p>Urząd Miejski w Urzędowie</p> <p>Rada Miejska w Urzędowie</p> <p>Podmioty lecznicze</p>
Partnerzy w realizacji	<p>Placówki oświatowe</p> <p>Organizacje pozarządowe</p> <p>Policja</p> <p>Podmioty prywatne</p> <p>Społeczność lokalna</p>
Źródła finansowania	<p>Budżet samorządowy (gminny, powiatowy)</p> <p>Budżet państwa</p> <p>Fundusze zewnętrzne w tym z Unii Europejskiej, PFRON i inne;</p> <p>Budżety organizacji pozarządowych;</p> <p>Środki prywatne</p>
Wskaźniki pomiaru celu	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba działań i akcji profilaktycznych • Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi • Wysokość środków z budżetu gminy przeznaczanych na promocję kultury fizycznej, sportu i rekreacji • Liczba osób korzystających z pomocy ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę

Cel strategiczny nr 6.	Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doksztalcanie kadry pomocy społecznej; 2. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych; 3. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przy wykorzystaniu stron internetowych; 4. Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych; 5. Inicjowanie w gminie działalności nowych organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej; 6. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (także o zasięgu ponadgminnym); 7. Opracowywanie i realizowanie, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, projektów służących aktywizacji mieszkańców gminy, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej; 8. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy; 9. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
Prognoza zmian	<ol style="list-style-type: none"> 1. Profesjonalizacja kadry pomocy społecznej; 2. Zwiększenie aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych; 3. Zróżnicowanie form i zwiększenie efektywności współpracy z sektorem pozarządowym;

	4. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców.
Czas realizacji	2021-2030
Podmioty odpowiedzialne	Ośrodek Pomocy Społecznej w Urzędowie Urząd Miejski w Urzędowie Rada Miejska w Urzędowie Organizacje pozarządowe
Partnerzy w realizacji	Placówki oświatowe Podmioty prywatne Społeczność lokalna
Źródła finansowania	Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) Budżet państwa Fundusze zewnętrzne w tym z Unii Europejskiej i inne; Budżety organizacji pozarządowych; Środki prywatne
Wskaźniki pomiaru celu:	<ul style="list-style-type: none"> • liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej; • liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej; • liczba wspólnych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów społecznych; • liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych, innych podmiotów realizujących art. 3 ust. 3 • liczba wolontariuszy; • liczba osób starszych korzystających z różnorodnych form aktywności kulturalnej, społecznej, edukacyjnej i rekreacyjnej.

6. OPIS SPOSOBU REALIZACJI STRATEGII

Niniejsza Strategia będzie wdrażana poprzez realizację programów, projektów oraz konkretnych zadań realizowanych przez poszczególne instytucje i organizacje zaangażowane w jej realizację.

Zapisy zawarte w Strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Wszystkie dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. W szczególności powinny je rozwijać i uszczegóławiać.

Zapisy Strategii zostaną uszczegółowione w następujących dokumentach programowych gminy:

- gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii;
- gminny program wspierania rodziny;
- gminny program współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- gminny program wspierania osób niepełnosprawnych;
- gminny program osłonowy w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu”;
- programy adresowane do różnych grup społecznych, w tym programy krajowe, których działania obejmują mieszkańców gminy, np. „Program rodzina 500+”, Program „Za życiem”, Program „Karta Dużej Rodziny”.
- Programy i projekty adresowane do różnych grup docelowych, w zależności od rozpoznanych potrzeb, współfinansowane m.in. ze środków Unii Europejskiej w ramach EFS oraz innych zewnętrznych źródeł krajowych i zagranicznych.

Działania mogą być realizowane w różny sposób, m.in. poprzez współpracę partnerską, a także zlecenie realizacji zadań publicznych w trybie określonym

ustawowo. Programy i projekty muszą być zbieżne z założeniami niniejszej strategii oraz tak zaplanowane, aby wpisywały się w strukturę celu głównego strategii lub celów szczegółowych, zaś efekty realizacji programu lub projektu będą wpływały na osiągnięcie celu głównego strategii.

Niezależnie od metod wdrażania strategii, do realizacji celów strategicznych mogą przyczynić się wszystkie instytucje, organizacje i osoby bezpośrednio zaangażowane w wykonanie zadań, zarówno osoby reprezentujące instytucje publiczne, jak i przedstawiciele organizacji pozarządowych, mieszkańcy, przedsiębiorcy oraz inne podmioty.

7. MONITORING, WDRAŻANIE I EWALUACJA STRATEGII

Na podstawie art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem wdrażania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Cele i zadania realizowane będą przy współpracy społeczności lokalnej oraz różnego typu instytucji i organizacji. Dla powodzenia przyjętych założeń niezwykle istotna będzie ścisła współpraca wszystkich zainteresowanych podmiotów, aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza w gminie oraz dostępne środki na finansowanie zadań wynikających ze Strategii.

Postępy w realizacji strategii będą na bieżąco monitorowane przez zespół monitorujący, powołany przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej. Monitorowanie pozwoli na ocenę oczekiwanych wyników przyjętych zadań, w razie konieczności umożliwi zdiagnozowanie konieczności dokonania niezbędnych korekt.

Monitoringiem i ewaluacją objęte będą postępy w realizacji Strategii na dwóch poziomach: poszczególnych zadań i projektów oraz celów strategicznych. Monitoring strategii rozwiązywania problemów społecznych zostanie przeprowadzony w oparciu o wskaźniki finansowe i ilościowe. Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą przede wszystkim dane Ośrodka Pomocy Społecznej,

Urzędu Miejskiego, innych instytucji i organizacji działających na terenie gminy oraz powiatu, a także dane GUS. Źródłem danych służących monitorowaniu Strategii może być także ankieta.

Poziom osiągnięcia każdego celu szczegółowego będzie mierzony w trakcie realizacji Strategii (badanie ewaluacyjne na koniec 2025 roku – tzw. ewaluacja *mid-term*) oraz na koniec okresu realizacji Strategii (tzw. ewaluacja *ex-post*), a poszczególnych działań w ramach monitoringu na koniec każdego roku kalendarzowego. Istotny element systemu monitorowania stanowić będzie sporządzanie rocznego sprawozdania wraz ze wskazaniem działań zrealizowanych oraz ewentualnych problemów z realizacją zadań wraz z opisem podjętych działań na rzecz ich przewyciężenia.

Ewaluacja Strategii to systematyczna i obiektywna jej ocena – jej zaplanowania, wdrożenia i rezultatów. Celem ewaluacji Strategii jest określenie adekwatności i stopnia osiągnięcia celów, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości. Rekomendacje i wnioski formułowane będą w oparciu o określone standardy i kryteria.

Główne kryteria ewaluacji:

- **Trafność** - to stopień w jakim cele przedsięwzięcia są zgodne z wymaganiami beneficjenta, potrzebami lokalnymi oraz politykami i priorytetami partnerów. Projekt/zadanie musi wynikać z rzeczywistych potrzeb lokalnych.
- **Efektywność** - to ocena właściwego przekształcania zasobów, ludzi, czasu itd. w efekty; efektywność koncentruje się na relacji między produktami, rezultatami i/lub oddziaływaniem i środkami (w szczególności finansowymi) przeznaczonymi do ich uzyskania.
- **Skuteczność** - to stopień, w jakim przedsięwzięcie osiągnęło (lub ma osiągnąć) cele przy uwzględnieniu stopnia ważności tych celów; skuteczność porównuje to co zostało zrobione z tym co pierwotnie planowano.
- **Użyteczność** - to wszystkie konsekwencje wdrożenia Strategii – krótko i długoterminowe, bezpośrednie i pośrednie, pozytywne i negatywne, przewidziane i nieprzewidziane; oddziaływanie jest miernikiem oceny szerszych konsekwencji na poziomie lokalnym, regionalnym czy krajowym.

- **Trwałość** - to stopień jakim efekty Strategii oddziałują po jego zakończeniu; to prawdopodobieństwo kontynuacji tych efektów w długim odstępie czasu; trwałość może być oceniana z punktu widzenia możliwości jej utrzymania i rozbudowy w przyszłości.

Realizacja ewaluacji weźmie pod uwagę następujące fazy cyklu procesu ewaluacji:

1. projektowanie ewaluacji (strukturalizacja) – szczegółowe określenie kryteriów i elementów ewaluacji, wybór narzędzi obserwacji i zestawu wskaźników;
2. pozyskiwanie danych – zebranie danych koniecznych do analizy (danych administracyjnych – dokumentacji Strategii, danych pierwotnych i wtórnych, wywiady z uczestnikami i beneficjentami);
3. analiza danych – interpretacja zebranych danych (zestawienie danych i ich porównanie), analiza wykorzystująca takie narzędzia, jak weryfikacja hipotez, analiza przyczynowo- skutkowa, itd. – przy zastosowaniu metod statystycznych i innych;
4. formułowanie ocen – ocena efektów Strategii w odniesieniu do wcześniej sformułowanych pytań ewaluacyjnych.

Najważniejszym produktem badania ewaluacyjnego będzie raport ewaluacyjny, który będzie podstawą do akceptacji wyników prac zespołu ewaluacyjnego.

Zastosowana zostanie następująca struktura raportu ewaluacyjnego:

- podsumowanie,
- tekst główny raportu,
- wnioski i zalecenia,
- aneksy,
- zakres zadań wykonawcy,
- zastosowana metodologia,
- lista konsultowanych osób i organizacji,
- harmonogram badania,
- wykaz dokumentacji wykorzystanej przy ocenie.

Aktualizacja Strategii będzie dokonywana w wyniku monitoringu zjawisk społecznych rodzących zapotrzebowanie na pomoc społeczną i potrzeby wynikające z aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie. Długookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględnienia w strategii. Dlatego wprowadzanie zmian w zapisach strategii jest niezbędne.

W trakcie weryfikacji mogą powstawać zupełnie nowe cele szczegółowe i projekty dotyczące tych aspektów sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, których w okresie opracowywania strategii nie przewidziano.

W przypadku wykazania potrzeby aktualizacji Strategii, Burmistrz wskaże skład zespołu ds. aktualizacji, którego zadaniem będzie przygotowanie projektu nowej wersji dokumentu, zgodnie z rekomendacjami z badania ewaluacyjnego. Możliwy jest również nadzwyczajny tryb aktualizacji Strategii (tzw. aktualizacja *ad hoc*), gdy zmiany prawne czy inne wykażą konieczność dostosowania dokumentu do realizacji zadań bieżących lub pozyskiwania środków zewnętrznych.

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII

Podstawowym źródłem finansowania działań wynikających z realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych będą środki pochodzące z budżetu gminy, jednak pełna realizacja Strategii nie będzie możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania.

Zakłada się, iż środki mające sfinansować poszczególne działania w ramach realizacji Strategii pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych budżetu gminy,
- dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,

- środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej
- innych środków zewnętrznych.

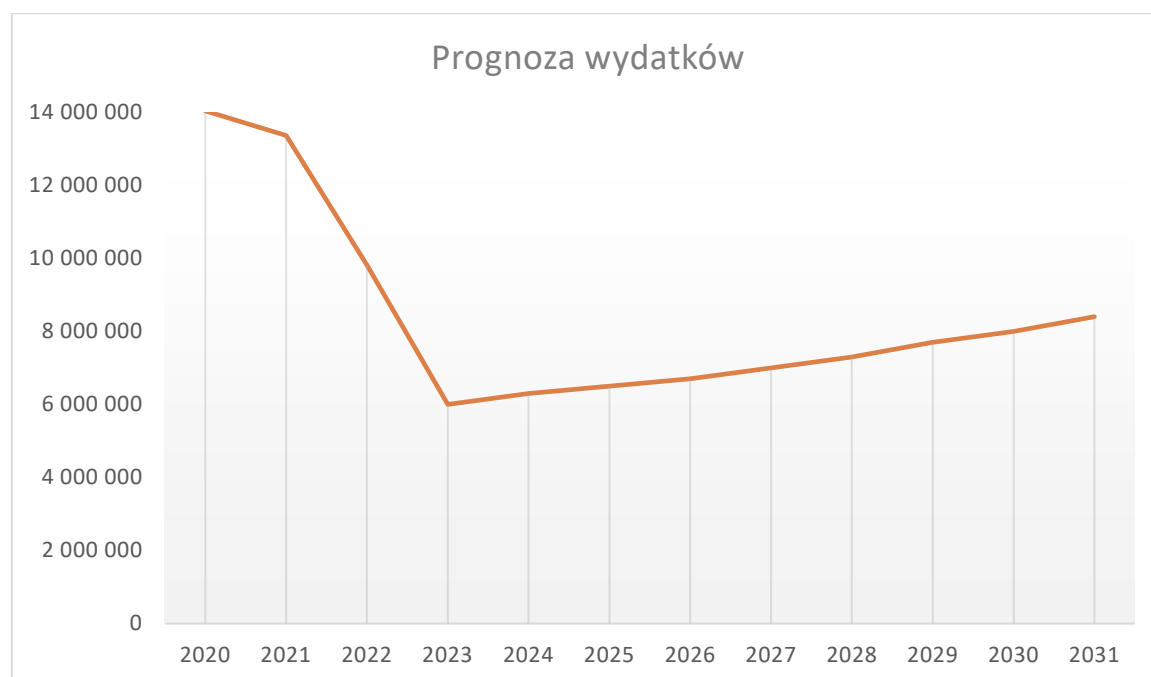
Ramy finansowe

Zgodnie z art. 110 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Urzędów na lata 2021-2030 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Urzędowie. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Ze względu na szeroki zakres merytoryczny, czas obowiązywania dokumentu i wielu realizatorów nie jest możliwe precyzyjne określenie ram finansowych dokumentu strategicznego. W Strategii przy każdym działaniu zawarto źródła finansowania. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 6. Ramy finansowe strategii w latach 2020-2031

Wydatki		Prognoza wydatków			
2020	2021	2022	2023	2024	2025
14 034 000	13 358 000	9 818 000	6 000 000	6 300 000	6 500 000
Prognoza wydatków					
2026	2027	2028	2029	2030	2031
6 700 000	7 000 000	7 300 000	7 700 000	8 000 000	8 400 000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Urzędowie

Wykres 23. Prognoza ram finansowych strategii.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Urzędowie

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej m.in. dział: Ochrona zdrowia, Przeciwdziałanie narkomanii, Przeciwdziałanie alkoholizmowi, Pomoc społeczna, Edukacyjna opieka wychowawcza, Rodzina). Prognozę tę oparto o wysokość środków finansowych poniesionych na realizację zadań w ww. działach w latach 2020-2021. Budżet planowany na realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Urzędów na lata 2021-2031 będzie oszacowany w okresach rocznych. Spadek prognozowanych wydatków w roku 2022 i w latach kolejnych w stosunku do roku 2021 wynika z faktu, że świadczenie wychowawcze w ramach „Programu rodzina 500+” od 1 czerwca 2022 r. będzie wypłacane tylko przez ZUS.

Zakłada się, że wydatki na realizację celów strategicznych w roku 2023 oscylować będą w granicach 6 mln zł i będą wzrastać w niewielkim stopniu w latach kolejnych. Realizacja zadań wynikających ze Strategii będzie finansowana z budżetu państwa i gminy do wysokości środków finansowych zaplanowanych na ten cel w danym roku budżetowym. Środki te ujmowane będą w uchwale budżetowej Rady Miejskiej w Urzędowie.

Spis wykresów, tabel i rysunków

Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2011-2020.	14
Wykres 2. Liczba ludności w gminie Urzędów ze względu na płeć.	14
Wykres 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Urzędów.	16
Wykres 4. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w gminie Urzędów.	17
Wykres 5. Procentowa struktura ludności w podziale na główne grupy wiekowe w roku 2020.	18
Wykres 6. Struktura wiekowa ludności w latach 2016-2020.	19
Wykres 7. Wskaźnik obciążenia demograficznego.	20
Wykres 8. Liczba podmiotów gospodarki na 1000 ludności.	21
Wykres 9. Osoby pracujące.	22
Wykres 10. Osoby pracujące wg podziału na płeć.	23
Wykres 11. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Urzędów.	23
Wykres 12. Osoby bezrobotne ze względu na płeć.	24
Wykres 13. Podstawowa opieka zdrowotna - porady.	25
Wykres 14. Uczniowie szkół podstawowych.	27
Wykres 15. Najważniejsze problemy społeczne gminy według ankietowanych.	40
Wykres 16. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS z powodu ubóstwa w latach 2016-2020.	41
Wykres 17 Ocena działań realizowanych w gminie w zakresie przeciwdziałania ubóstwu.	41
Wykres 18. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS z powodu bezrobocia w latach 2016-2020.	43
Wykres 19 Ocena działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.	43
Wykres 20. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2020.	44
Wykres 21. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2016-2020.	45
Wykres 22. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa w latach 2016-2020.	46
Wykres 23. Prognoza ram finansowych strategii.	73

Tabela 1. Porównanie współczynnika feminizacji w roku 2020.	15
Tabela 2. Ruch naturalny w gminie Urzędów w latach 2016-2020.	15
Tabela 3. Struktura wiekowa mieszkańców gminy Urzędów w roku 2020.	17
Tabela 4. Realizacja zadań własnych i zadań zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej w 2020 r.	35
Tabela 5. Powody przyznania pomocy klientom OPS w Urzędowie w latach 2016-2020.	38
Tabela 6. Ramy finansowe strategii w latach 2020 - 2031	72
Rysunek 1. Położenie gminy Urzędów.	12
Rysunek 2. Mapa gminy Urzędów.	13
Rysunek 3. Cele szczegółowe Strategii	52